

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALA

RAKENNUSTYÖMAAN YLEISILME

Ohjeistuskortti rakennustyömaan yleisilmeen luontiin
ja ylläpitämiseen

TEKIJÄ

Teemu Juvonen

Koulutusala Tekniikan ja liikenteen ala			
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Rakennusmestarin tutkinto-ohjelma			
Työn tekijä Teemu Juvonen			
Työn nimi Rakennustyömaan yleisilme, ohjeistuskortti rakennustyömaan yleisilmeen luontiin ja ylläpitämiseen			
Päiväys	31.11.2019	Sivumäärä/Liitteet	39/xx
Ohjaajat tuntiopettaja Jarmo Taavitsainen, asiakkuuspäällikkö Jari Niemelä			
Toimeksiantaja Peab Oy			
Tiivistelmä			
<p>Opinnäytetyön tavoitteena oli perehtyä rakennustyömaan yleisilmeeseen riskien arviointia ja aluesuunnittelun vaikuttavia tekijöitä hyödyntäen sekä tarkastella työmaan ulkoista- ja sisäistä viestintää. Toisena tavoitteena oli löytää parannusehdotuksia yleisilmeeseen vaikuttavista tekijöistä sekä ylläpitoon liittyvistä ratkaisuista. Toiminnallisen työn tarkoituksena oli laatia Peab Oy:n Kuopion yksikköön työmaan yleisilmeen ohjeistuskortti. Tarkoituksena oli, että ohjeistuskortti helpottaisi työmaan yleisilmeen luontia ja sen ylläpitämistä.</p> <p>Lähdemateriaaleihin perehtymällä sekä omaa työkokemusta hyödyntämällä määriteltiin käsite rakennustyömaan yleisilmeelle, jotta tiedetään mitä työmaan yleisilmeellä opinnäytetyössä tarkoitetaan. Opinnäytetyössä työmaan yleisilmettä tarkasteltiin riskien arvioinnin ja aluesuunnittelun avulla. Lisäksi käsiteltiin sitä, miten työmaan viestinnän toimivuus helpottaisi työmaan toimintaa. Opinnäytetyössä tarkasteltiin myös, miten työmaalla tapahtuva markkinointi ja varsinkin mainostaminen tukisi työmaan visuaalisuutta.</p> <p>Tuloksena saatiin, että työmaan hyvä yleisilme on hyvän suunnittelun tulos, ohjeistuskortilla sitä ei voida kokonaan tehdä. Ohjeistuskortin avulla helpotetaan työmaan yleisilmeen suunnittelua sekä herätetään ajatuksia liittyen työmaan vaikuttaviin ja muuttuviin tekijöihin. Ohjeistuskortti on sähköinen ja se voidaan tulostaa työmaatoimiston seinälle. Ohjeistuskortti on jatkokehittävissä.</p>			
Avainsanat rakennustyömaa, yleisilme, aluesuunnitelma, ohjeistuskortti			

Field of Study Technology, Communication and Transport			
Degree Programme Degree Programme in Construction Management			
Author Teemu Juvonen			
Title of Thesis General Appearance of a Construction Site, Card for Creating and Maintaining the General Appearance			
Date	31 November 2019	Pages/Appendices	39/xx
Supervisors Mr Jarmo Taavitsainen, Lecturer, Mr Jari Niemelä, Customer Relations Manager			
Client Organisation Peab Oy			
<p>Abstract</p> <p>The aim of this final project was to familiarize with the concept of general appearance of a construction site by assessing risks and by using factors affecting regional planning as well as to consider the functionality of both internal and external communications. Another aim of this project was to make suggestions for improving and maintaining the general appearance of a construction site. The purpose of the functional part of this project was to make an instruction card for general appearance of a construction site for the Kuopio unit of Peab Oy. The instruction card was to facilitate creating and maintaining positive general appearance on a construction site.</p> <p>The concept of general appearance of a construction site was defined by using source material and own experience. In this thesis the concept of general appearance was considered by regional planning and evaluating risks as well as by evaluating how good communication on construction site can improve the quality of working on the site. In addition, the thesis discusses how on-site marketing and especially advertising supports the visual aspect of the whole site.</p> <p>As a result of the project it was found out that a good general appearance is created by good planning, not by an instruction card. The purpose of the instruction card is to facilitate planning and help finding factors affecting changing situations on the construction site. The instruction card is in a printable format and can be placed on the wall of the construction site office. The card is open for further development.</p>			
<p>Keywords construction site, general appearance, regional planning, instruction card</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
1.1	Tavoitteet.....	6
1.2	Yrityksen ja kohteen esittely	6
2	RAKENNUSTYÖMAAN YLEISILMEEN RAKENTUMINEN	7
2.1	Yleisilme.....	7
2.2	Rakennustyömaan riskit	8
2.2.1	Riskien arviointi rakennustuotannossa	9
2.2.2	Riskien arviointi yritystasolla	9
2.2.3	Riskien arviointi hankkeessa	10
2.2.4	Riskien arviointi visuaalisuus huomioiden	11
2.3	Rakennustyömaan aluesuunnittelu	12
2.3.1	Aluesuunnittelu	12
2.3.2	Liikennejärjestelyt	14
2.3.3	Työmaan sähköistys	15
2.3.4	Varastointi	15
2.3.5	Jätteet.....	16
2.3.6	Vaaratilanteet	16
2.4	Rakennustyömaan viestintä	17
2.4.1	Sisäinen viestintä	18
2.4.3	Markkinointiviestintä ja mainostaminen	20
3	YLEISILMEEN YLLÄPITÄMINEN KAUPUNGIN KESKUSTASSA	22
3.1	Yleisilmeen luominen rakennustyömaalta käsin	22
3.2	Rakennustyömaan yleisilmeeseen vaikuttavat tekijät	22
3.2.1	Työturvallisuus.....	23
3.2.2	Rakentaminen kaupungin keskustassa	24
3.2.3	Ulkoinen- ja sisäinen viestintä	24
3.2.4	Siisteys.....	25
3.2.5	Jätteet ja jätehuolto	25
3.2.6	Varastointi	26
3.2.7	Logistiikka	26
3.2.8	Mainokset ja opasteet	27

3.3	Kohteen markkinointi	28
3.3.1	Asuntoesittelyt	28
4	PEAB OY TÄLLÄ HETKELLÄ.....	30
4.1	Brändi ja visuaalisuus.....	30
4.2	Kunnolla rakentaminen.....	30
4.3	Peab ohjeet työmaan visuaalisuus.....	31
4.4	As Oy Aapelin Tuvan ratkaisut ja menetelmät yleisilmeen luontiin ja ylläpitoon	31
5	YLEISILMEEN OHJEISTUSKORTIN RAKENTUMINEN.....	35
6	TULOKSET	36
7	POHDINTA.....	37
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	38

1 JOHDANTO

1.1 Tavoitteet

Toiminnallisen työn tarkoituksena on laatia Peab Oy:n Kuopion yksikön työmaille yleisilmeen ohjeistuskortti. Ohjeistuskortti tulee helpottamaan työmaan yleisilmeen luontia ja sen ylläpitämistä. Opinnäytetyössä työmaan yleisilmettä tarkastellaan riskien ja aluesuunnittelun avulla sekä miten työmaan viestinnän toimivuus helpottaa työmaan toimintaa. Opinnäytetyön tavoitteena on perehtyä rakennustyömaan yleisilmeeseen riskien arvionnilla ja aluesuunnittelun vaikuttavia tekijöitä hyödyntäen sekä tarkastella työmaalla tapahtuvan viestinnän toimivuutta. Opinnäytetyössä käsitellään myös, miten työmaalla tapahtuva markkinointi ja varsinkin mainostaminen tukee työmaan visuaalisuutta. Toisena tavoitteena oli myös löytää parannusehdotuksia yleisilmeeseen vaikuttavista tekijöistä sekä ylläpitoon liittyvistä ratkaisuista. Opinnäytetyössä kerrotaan, miten yleisilmeeseen panostetaan tällä hetkellä. Peab Oy:llä on koko konsernin käyttämät yleisohjeet, miltä rakennustyömaalla tulisi näyttää. Teoriatietoa sekä omia työmaalla tehtyjä havaintoja hyödyntämällä opinnäytetyössä käsitellään tarkemmin, mitä yleisilmeen luominen ja sen ylläpitäminen vaatii.

1.2 Yrityksen ja kohteen esittely

Opinnäytetyöni toimeksiantaja on Peab Oy. Peab-konserni on rakennusyhtiö, joka on yksi Pohjoismaiden suurimmista. Peab työllistää n. 15 000 työntekijää Pohjoismaissa, Suomessa työntekijöitä on noin 750. Peab-konsernin liiketoiminta jakautuu neljään alueeseen; rakentamiseen, kiinteistökehitykseen, infrarakentamiseen sekä teollisuuteen. Liikevaihtoa vuonna 2018 oli 5,2 miljardia euroa. Peabilla on muutamia isoja tytäryhtiöitä teollisuudessa, jotka ovat Suomessa menestyviä yrityksiä, niitä ovat Lambertsson Oy / Nosturiasennus Virtanen Oy ja Swerock Oy. Peab tunnetaan laadukkaasta asunto- ja toimitilarakentamisesta, liikevaihdosta yli kolmanneksen tuo omaperusteinen asuntotuotanto. (Peab.fi) Lähivuosina Peab on niittänyt mainetta EPSI Rating tekemässä asiakastytyväisyys tutkimuksessa. Peab on äänestetty 2016, 2017 ja 2018 vuosina suomen parhaaksi, tutkimuksen kohderyhmänä on uudisasunnon ostaneet yksityisasiakkaat. (Rakennuslehti 2018-06-26)

Opinnäytetyössä tarkastellaan Kuopion keskustaan rakennettavan Aapelin Tuvan ja remontoitavan Voiportin rakennustyömailta. Toimin kesän 2019 työnjohtoharjoittelijana Aapelin Tuvan työmaalla. As Oy Aapelin Tupa ja As Oy Voiportti rakennustyömaa sijaitsee Kuopiossa Tulliportinkatu 50–52. As Oy Aapelin Tupa on L-mallinen 3/6 kerroksinen kerrostalo, asuntoja 57 kpl. Tulliportinkadun suuntainen luhtiosa on kolmikerroksinen ja Hatsalankadun suuntainen osa on kuusikerroksinen. As Oy Voiportti on kolmikerroksinen saneerauskohte, asuntoja 23 kpl ja on osittain suojelukohde. Tulliportinkadun ja Puistokadun puoleiset julkisivut ovat suojeltuja. Kerrostalot sijaitsevat omalla tontillaan, joka tuo asunnon ostajille lisäarvoa. Museokohteeksi luokiteltu ostospaikka Pikku Pietarin torikuja sijaitsee rakennustyömaan välittömässä läheisyydessä ja on tarkasti suojeltu museoviraston toimesta. Kerrostaloja yhdistää pihakansi, jonka alapuolelle on maanvaraiselle laatalle rakennettu parkkihalli, autopaikat on jaoteltu suhteessa tasaisesti molempien kerrostalojen asukkaiden käyttöön.

2 RAKENNUSTYÖMAAN YLEISILMEEN RAKENTUMINEN

2.1 Yleisilme

Tässä opinnäytetyössä rakennustyömaan yleisilme määritetään tarkastelemalla riskit rakennustotannossa, yritystasolla sekä hankkeessa. Aluesuunnittelun avulla kerrotaan, miten rakennustyömaalla voidaan hyvään yleisilmeeseen vaikuttaa sekä rakennustyömaalla tapahtuva viestintä tuodaan esille yhtenä osana yleisilmeen ylläpitämisen toimivuutta. Markkinoinnillakin on suuri merkitys osana työmaan viestintää, koska markkinointi ja työmaan viestintä tukevat toisiaan työmaan yleisilmeen toimivuudessa. Yleisilme koostuu rakennusalalla työmaan toimivuudesta, sujuvuudesta ja miltä työmaa näyttää muille siviileille. Yleisilmeeseen kiinnitetään yleensä huomiota silloin, kun työmaan yleisilmeessä on jotain parannettavaa. Yleisilmeen ylläpito läpi työmaan vaatii päivittäistä suunnittelua ja jokaisen työntekijän on annettava siihen täysi panostuksensa.

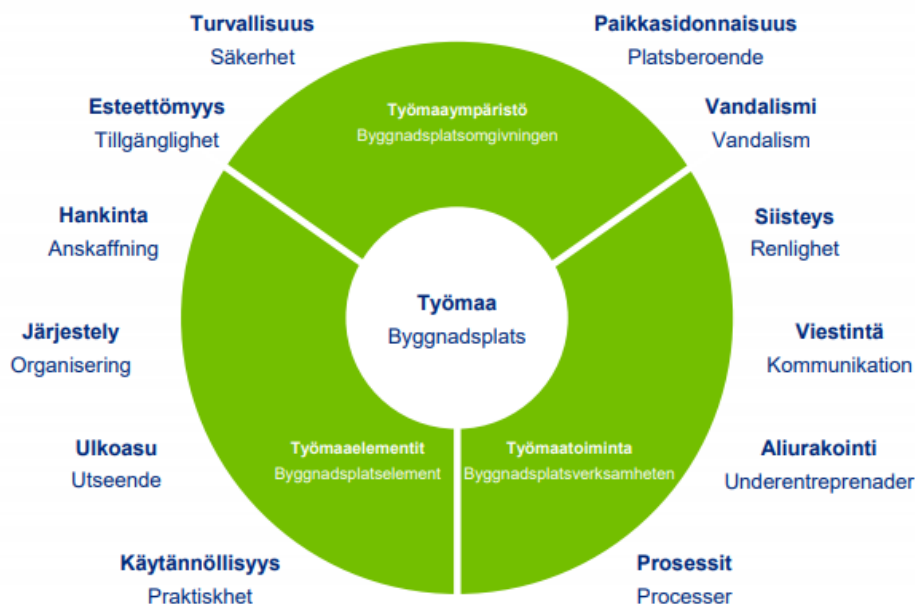
Rakennustyömaan yleisilme rakentuu siihen vaikuttavista tekijöistä ja sen näkevien ihmisten omista mielipiteistä. Työmaan yleisilmettä ylläpidetään sen jatkuvalla tarkastelulla ja siihen tehtävillä muutoksilla, mikäli tarve vaatii. Rakennustyömaan yleisilme on rakennettava hankkeen alusta alkaen järkeväksi ja toimivaksi. Jos rakennustyömaa ei yleisilmeeltään ole toimivan ja sujuvan näköinen, siihen on puuttuttava ja tehtävä muutoksia. Rakennustyömaan yleisilmeen luontiin ja ylläpitoon on olemassa monta eri ratkaisua ja vaihtoehtoa.

Yleisilmettä ei tarkastella muuten kuin silmämääräisesti, niimpä silloin syntyy paljon eroavaisuuksia, miten jonkun mielestä asiat voivat näyttää todella hyvältä ja huolehditulta, kun taas jonkun toisen mielestä sama asia näyttää aivan muulta. Rakentaminen ja rakennustyömaan yleisilme näyttäytyvät maailmalle sellaisena kuin se halutaan näyttää muille. Rakennustyömaan yleisilmeeseen panostetaan tai siihen ei panosteta, sen näkee heti. Ulkopuoliselle rakennustyömaa näyttää siistiltä tai ei siistiltä. Kosteuskoordinaattorille rakennustyömaa näyttää hallitulta tai ei hallitulta. Rakentamisesta tietävän silmiin se näyttää suunnitellulta tai ei suunnitellulta. Valvoja tarkastaa työturvallisuuteen liittyvät asiat heti työmaalle tullessa, jos niihin ei ole panostettu, miten se näkyy yleisilmeessä?

Hannu Halkolan teettämän siisti ja sujuva työmaa hankkeen myötä on laadittu kuvaaja, josta näkee miten moni asia vaikuttaa työmaahan. Tällä kuvataan, kuinka työmaa kokonaisuutena koostuu monesta siihen vaikuttavasta tekijästä. Siisti ja sujuva työmaa hankkeessa työmaata on tarkasteltu monesta eri näkökulmasta, vierailijoiden, ohikulkevien ihmisten ja työntekijöiden. Rakennustyömaan kokonaisuus jakautuu kolmeen osaan: työmaatoimintaan, työmaaelementeihin ja työmaaympäristöön. Siistin ja sujuvan näköinen työmaa on suunniteltava ja tarkasteltava huolella, jossa on otettava monta asiaa huomioon.

Siisti ja sujuva työmaa koostuu useasta eri asiasta

En snygg och fungerande byggnadsplats består av många olika saker

Kuva 1. Kuntakehityksen päivät. 10.6.2016. Hannu Halkola.

Seuranta nousee isoon rooliin tarkkaillaessa yleisilmeeseen vaikuttavia tekijöitä, seurannalla voidaan havainnoida rakennustyömaan riskejä ja poistaa näitä. Aluesuunnitelman kokoaikainen päivittäminen nähdään hyvänä ratkaisuna varastointiin ja työturvallisuuteen. Rakennusmiesten motivointi yleisilmeen ylläpitämiseen on myös isossa roolissa. Ammattiyhdistysten asenteella saadaan pidettyä rakennustyömaa edustavan näköisenä. Rakennustyömaa täytyy pitää edustuskuntoisena, sillä mahdollinen asunnonostaja saattaa mennä rakennettavan kohteen ohi päivittäin. Asuntokaupat saattavat jäädä tekemättä, jos vaikka kosteudenhallintaan ei ole puututtu tarpeeksi ajoissa.

Rakennustyömaan yleisilmettä täytyy pohtia jo siinä vaiheessa, kun tehdään aluesuunnittelua. Nämä tukeutuvat todella paljon toisiinsa. Kun suunnitteluvaiheessa mietitään koko rakennustyömaan aluetta toimivaksi ja työturvalliseksi, käsitellään samalla yleisilmeeseen vaikuttavat tekijät. Koko rakennustyömaata täytyy käyttää ajatuksen kanssa höydyksi, tontin koosta riippumatta on mietittävä tarkkaan yleisilmeeseen vaikuttavien tekijöiden vaikutukset.

2.2 Rakennustyömaan riskit

Jokainen rakennustyömaa sisältää riskejä, ja riskien toteutumista voidaan ehkäistä arvioimalla riskit yritystasolla ja rakennushankekohtaisesti. Tässä opinnäytetyössä riskeihin varaudutaan rakennustyömaan visuaalisuus huomioon ottaen sekä valitaan näiden riskien ehkäisyyn hyvät toimintatavat ja ratkaisut hyvään yleisilmeeseen pohjaten. Työturvallisuuslaki (738/2002) velvoittaa jokaisen työnantajan selvittämään ja tunnistamaan työhön liittyvät haitta- ja vaaratekijät eli riskit. (Työturvallisuuslaki, 2002, 8 §)

2.2.1 Riskien arviointi rakennustuotannossa

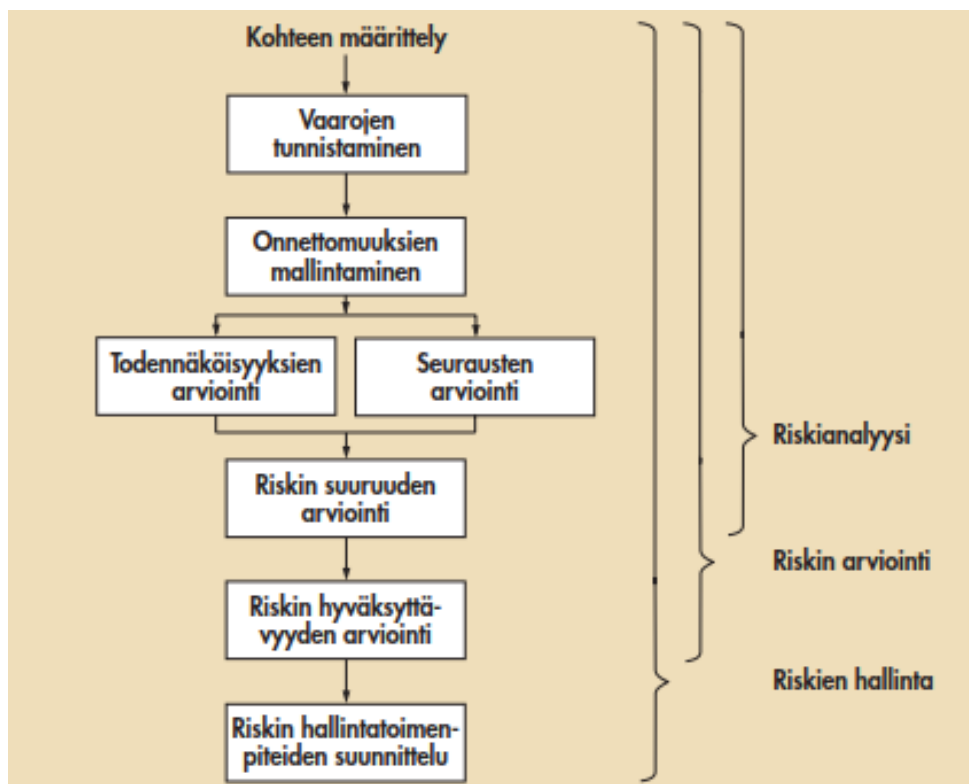
Rakennustuotannossa on erityispiirteitä mitkä tulee ottaa huomioon tuotannonsuunnittelua tehdessä. Rakennustyömaa on yhteinen työpaikka. Rakennustyömaalla työskentelee usean työnantajan työntekijöitä ja itsenäisiä työsuorittajia. Yhteistyö rakennustyömaalla kaikkien tekijöiden kesken luo yleistä työturvallisuutta yhteisellä työpaikalla. Olosuhteet muuttuvat jatkuvasti, rakennustyö etenee ja eri rakennusvaiheissa on otettava sää huomioon. Rakennustyömaan henkilöstön on otettava kaikki huomioon, kohteen naapurit, vierailijat ja ulkopuoliset. Jokaiselle projektille tehdään uusi projektiorganisaatio, jonka yhteistyön myötä kaikki oppivat tuntemaan toisten työskentelytavat. Työmaalla tehdään paljon erilaisia töitä, jotka ovat vaaralliseksi luokiteltuja, näiden tekemistä ohjataan (VNp 629/1994) lainsäädännöllä.

Laajat tehtäväsuunnitelmat laaditaan riskityövaiheille, riskityövaiheet ovat joko rahallisesti, ajallisesti tai työturvallisesti merkittäviä työvaiheita, nämä työvaiheet suunnitellaan ennalta huolella. Rakentamiseen laaditut aikataulut eivät aina pidä ja rakennusalan kulttuuriin kuuluu ja on kuulunut ainainen kiire valitettavan usein, vaikka sitä ei välttämättä ole. Tuotantoa on pyrittävä johtamaan niin, että työntekijät tekevät työnsä kiireettömästi, vaikka oikeasti työmaalla olisikin todella kiire. Rakennustuotannon erityispiirteet huomioon ottamalla saadaan havainnoitua työmaalla piilevät riskit sekä tällä tavalla poistettua niitä. (Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. Ratu 1217-S 2007).

2.2.2 Riskien arviointi yritystasolla

Rakennustyömaat ovat rakennusliikkeiden perusyksiköjä, jotka ovat yrityksen omia projekteja. Projekteissa yleensä toistuu samoja tehtäviä ja vaiheita, niinpä yritystason arvioinnissa keskitytään tavanomaisten hankkeiden tehtäviin ja vaiheisiin. Arviointien tuloksina saadaan yrityskohtaisia tehtäväkuvauksia, joissa työturvallisuus on otettu huomioon. Tehtäväkuvaukset liitetään osaksi yrityksen toimintajärjestelmää ja tätä kautta arvioidut käytännöt koko yrityksen käyttöön. Turvallisuushenkilöstö ja yrityksen johto selvittävät mitä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä otetaan huomioon yritystasolla ja mitä hankkeissa.

Yritystasolla keskitytään tavanomaiseen rakentamiseen ja ohjeistetaan turvalliseen toteutustapaan. Hankkeet suunnitellaan yleisaikataulutehtävinä ja tehdään laajat riskienarviointit, arviointien tavoitteena on saada eri tehtävien riskeistä ja vaaroista tietoa seuraaviin hankkeisiin. Yrityksestä levitetään tietoa työmaalle ja vastaavasti työmaalta annetaan palautetta yritykseen, näin saadaan riskien arvioinnista jatkuva prosessi. (Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. Ratu 1217-S 2007).

Kuva 2. Riskienhallinnan vaiheet standardin SFS-IEC 60300-3-9 mukaan. (Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. Ratu 1217-S 2007).

2.2.3 Riskien arviointi hankkeessa

Hanketasolla riskien arviointi keskittyy vaarojen tunnistamiseen ja niiden poistamiseen tuotannon suunnittelun ja -ohjauksen avulla. Arviointi etenee hankkeissa vaiheittain; esiselvitysvaihe, yleisuunnitteluvaihe, rakentamisvaihe, tehtävien ja toteutustavan suunnittelu, viikottainen suunnittelu ja seuranta sekä itse työsuorituksen turvallisuuden toteutuminen. (Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. Ratu 1217-S 2007).

Riskien arviointi on laajaa ja järjestelmällistä vaarojen, terveyshaittojen tunnistamista ja niiden merkityksen arvioimista, millä parannetaan huomattavasti työntekijöiden työturvallisuutta. Hankkeeseen liittyvät riskit jakaantuvat Kähkösen laatiman tarkistuslistan mukaan:

- Maariskeihin
- Luonnon olosuhteisiin
- Asiakkaisiin
- Sopimusriskeihin
- Kustannuksiin ja rahoitukseen
- Oman toiminnan riskeihin
- Teknisiin riskeihin
- Toteutukseen ja menetelmiin

(Rakennustieto, Systemaattinen rakennustyömaan riskien ja mahdollisuuksien hallinta. s. 388)

Esiselvitysvaiheessa rakennuttaja teetättää kohteesta suunnittelun pohjalle lähtötietoja, mm. maaperätutkimukset, saneerauskohteissa haitta-aine kartoituksen tutkimuksien tulokset. Rakennuttajan asiantuntijat tunnistavat vaarat. Asiantuntijat ottavat tunnistetut vaarat ja riskitekijät suunnittelussa huomioon. Tunnistetut vaarat kerätään turvallisuusasiakirjaan, jossa on liitteenä esiselvityksien tulokset. Jos hankkeissa ilmenee ristiriitoja, niin turvallisuusasiakirja toimii oikeudessa tärkeänä asiakirjana. Yleissuunnittelun alussa on tärkeää, että kaikki tunnistetut työmaan ulkoiset vaarat ja riskit olisivat tiedossa, sillä tässä vaiheessa valitaan päätyömenetelmät ja rakennuttamiskalusto. Tarkastellaan hankkeen yleisaikataululliset tehtävät ja niiden vaarat, jonka tuotoksena saadaan yleisaikataulu rakentamisvaiheen suunnittelua varten. Jatketaan tunnistettujen vaarojen arviointia ja suunnitellaan turvallisuusasiakirjoissa mainittuihin tehtäviin toimenpiteet turvallisuuden edistämiseksi. Tunnistetaan olosuhteet aikataulun avulla, nähdään vuodenajat, koneet ja laitteet sekä hanketta ympäröivä liikenne. Suunnittelua tarkennetaan ja puretaan pienempiin osiin rakentamisvaiheensuunnittelussa. Tehdään aluesuunnittelua ja tarkentuneiden tietojen perusteella suunnitellaan toimenpiteet vaarojen poistamiseksi. (Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. Ratu 1217-S 2007).

Tehtäväsuunnittelun aikana tarkastellaan kaikki yleisaikatauluntehtävät yksi kerrallaan, aikaisemman vaiheen tuomat tehtävät analysoidaan tarkasti työntekijöiden työturvallisuutta ajatellen. Laaditaan tehtäväsuunnitelma, jossa tehtävän työturvallisuus on otettu huomioon. Nämä asiat tuodaan esille ja käsitellään aloituspalaverissa. Viikkosuunnittelu on projektin aikana tärkeää, mutta tarve yleensä riippuu tehtäväsuunnitelman tasosta. Viikkosuunnittelu keskittyy toteuman valvontaan ja tehtävien yhteensovittamiseen sekä mahdollisten muutoksien hallintaan. Tunnistetaan päällekkäisyydet tehtävien tarkastelussa ja sovitetaan ne yhteen, tehdään viikkotarkastukset TR-mittauksen avulla sekä korjataan turvallisuudessa havaitut puutteet. Työsuorituksen työturvallisuutta pidetään yllä perehityksellä tehtäväsuunnitelmiin ja työmaan tunnistettuihin vaaroihin. Jokainen työntekijä perehdytetään työmaalle tullessa ja käydään läpi työmaahan liittyvät välittömät riskit. Konkreettisesti toteutusvaiheessa havainnoidaan ja tunnistetaan työmaan sisältämät riskit sekä poistetaan ne. (Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. Ratu 1217-S 2007).

2.2.4 Riskien arviointi visuaalisuus huomioiden

Rakennustyömaalla piilevät riskit on minimoitava ja tiedostettava oikea-aikaisesti, täten saadaan työmaasta visuaalisesti paremman ja järkevämmän näköinen. Ulkoisesti ja sisäisesti työmaan kuuluisi näyttää työturvalliselta työskentelyalueelta, mutta viikoittain tehtävällä TR-mittauksella löytyy työturvallisuuden liittyviä havaintoja joka viikko. Näitä havaittuja työntekijöiden turvallisuuden liittyviä puutteita korjataan työmaalla viikoittain, eli riskienhallinta on jatkuva prosessi. Rakennustyömaan ja sen ympäristön ollessa turvallinen kaikille, se nähdään toimivampana, visuaalisesti riskittömämpänä ja paremman näköisenä. Työmaan visuaalinen ilme on otettava huomioon jo suunnitteluvaiheessa, suunnittelun aikana se on käsiteltävä osana kokonaisuutta. Työmaan yleisilmeeseen kaikki vaikuttavat tekijät on suunniteltu kertaalleen aluesuunnittelun kautta ja tehty näistä koostuva aluesuunnitelma, aluesuunnittelun puutteellisuus näkyy kaikessa mitä työmaalla tehdään. Vastaavatyönjohtaja vastaa aluesuunnittelusta yhdessä muun työnjohdon kanssa, kohteen työpäällikkö kommentoi aluesuunnitelmaa valmiina.

Varastointiin on kiinnitettävä huomiota, kaikki materiaalit mitä varastoidaan, tulisi olla järjestelmällisesti kasattuna ja suojattuna yhteen paikkaan mistä materiaalit saadaan seuraavaan työvaiheeseen vaivattomasti. Logistisesti varastointipaikan täytyisi olla lähettyvillä purkupaikkaa, jotta tavaraa ei tarvitsisi lempata kovin kauas. Jos varastointi on kauempana, tavarat lojuvat varmasti aidan vieressä seuraavallakin viikolla. Siisteyden huomioiminen työvaihetta suunniteltaessa tulee järjestää niin, että työvaihetta ei tehtäisi kiireellä, vaan sille järjestettäisiin oma aikansa, muuten siivoaminen jää tekevä. Yleissiisteys tasoa on pidettävä yllä vaihe vaiheelta koko työmaan ajan. Rakennustyömaan ulkoisen ilmeen näkeminen yleensä viitataan siisteyden tasoon, jos ei ole siistiä niin yleisilme jää vaiheeksi. Rakennustyömaan opasteet ovat ohjeistamassa ja varoittamassa työmaan riskeistä työmaan sisällä- ja ulkopuolella kulkevia ihmisiä. Hyvin suunnitellut työmaan kulkutiet eivät aiheuta vaaratilanteita työmaan toiminnolle. Työmaalle tulevan liikenteen kulkutiet eivät saisi haitata työmaan ympäristölle pitkäaikaista haittaa, lyhytkestoisilta pysähdyksiltä työmaan aikana ei voi välttyä. Kulkuteiden varsille asennetaan riittävästi opasteita, jotta yleisilme säilyy hyvänä. Väliaikaiset putoamissuojaukset luovat työmaalle yleistä turvallisuutta, esimerkiksi on aina laitettava kaiteet paikalleen, jos sellaiselle on tarvetta.

Työmaalla on monta työvaihetta, jotka vaativat työnaikaista suojausta. Työnaikaisista suojauksista on pidettävä huolta työmaalla. Työnaikainen suojaus vaikuttaa paljon myös työmaan yleisilmeeseen, työnaikaiset suojaukset ovat kosteudenhallintaan ja suunnitelmalliseen tekemiseen liittyviä tekijöitä, esimerkiksi betonielementtien seinäeristeet tulevat olla suojattuna sekä varastoidut materiaalit täytyvät olla suojattuna, etteivät materiaalit vaurioidu. Tämä on tinkimättömän laadun ylläpitoa sekä kosteudenhallinnasta välittämistä. Suunnittelulla olisi hyvä pyrkiä siihen, että suunnittelun kautta saadut hyvät toiminnot näkyisivät työmaalla ja vastaavasti toisinpäin, että työmaalta tulisi myös palautetta suunnittelun suuntaan, näin saataisiin työmaasta toimivampi ja sujuvampi.

2.3 Rakennustyömaan aluesuunnittelu

Rakennustyömaan aluesuunnittelua toteutetaan koko rakennushankkeen ajan, se on osa tuotannon suunnittelua. Aluesuunnittelu koostuu yleis- ja rakentamisvaiheen suunnittelusta, aluesuunnitelman laatimisesta ja ylläpitämisestä sekä ohjauksesta, jotta työmaa-aluetta käytetään suunnitellun mukaisesti. Toteutussuunnittelu- ja urakkalaskentavaiheessa tehdään päätökset rakennustavoista, kuten rakennuksen lohkoittamisesta ja rungon rakentamisesta. Näissä vaiheissa on kiinnitettävä huomiota sellaisiin järjestelyihin, joista ei rakentamisen aikana voi luopua, nämä järjestelyt sitovat kustannuksia koko hankkeen aikaan työmaan alusta loppuun. Yleisaluesuunnitelma laaditaan toteutuksen suunnittelussa pääpiirteittäin, aluesuunnitelmaa päivitetään ja laajennetaan rakentamisvaiheittain rakentamisen edetessä. (Rakennustyömaan aluesuunnittelu Ratu C2-0299 2007).

2.3.1 Aluesuunnittelu

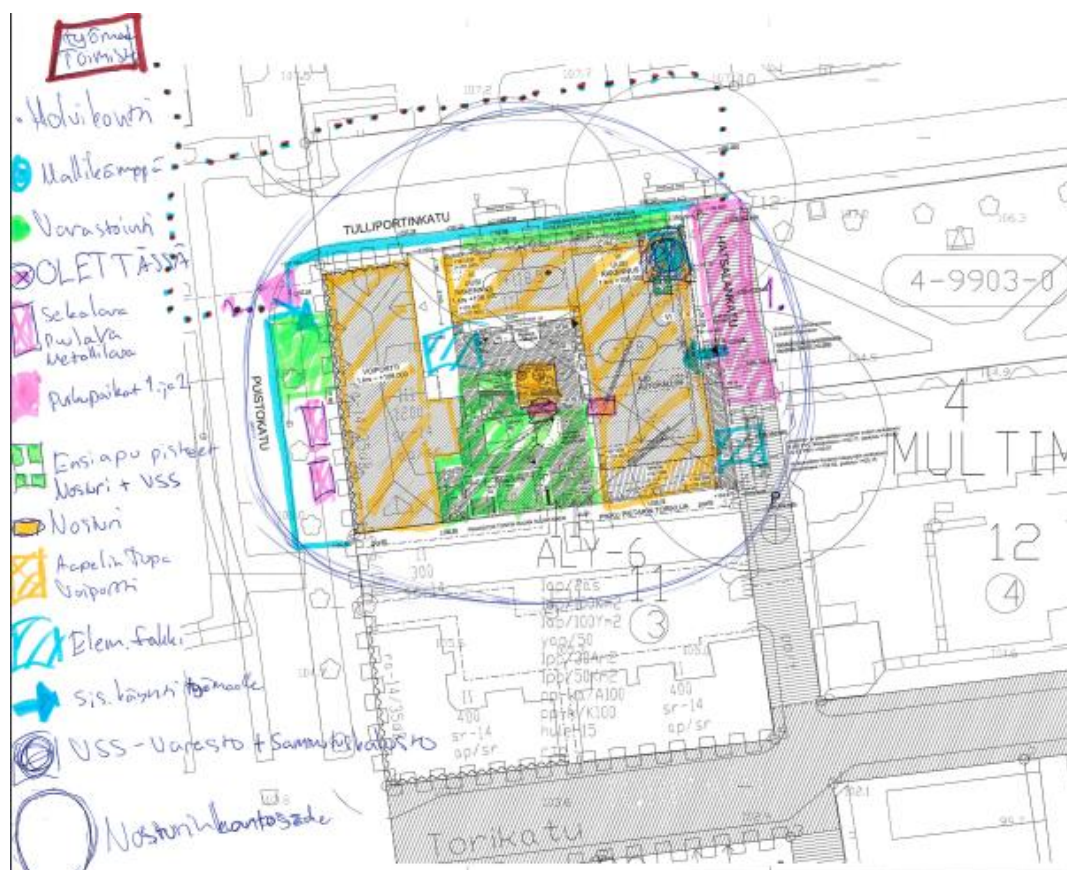
Aluesuunnittelun tarkoituksena on tarkastella työmaa-alueen käytön toimivuus. Aluesuunnitelma edistää töiden toteutusta, turvallista toteutusta ja viestintää työmaajärjestelyistä. Toimivan aluesuunnitelman tavoitteena on työmaan työturvallisuus sekä se, että työmaa ei aiheuttaisi

työmaan ulkopuolisille vaaraa. Aluesuunnittelusta vastaa kohteen vastaavatyönjohtaja, jonka hän suunnittelee yhdessä työnjohtajien ja työmaainsinöörin kanssa. Kohteen työnjohto ja työpäällikkö käyvät aluesuunnitelman läpi ennen työmaan aloitusta. Aluesuunnitelma tulisi olla nähtävillä työmaan portilla, sosiaalitiloissa ja toimistossa. Aluesuunnitelma käydään läpi työntekijän perhe-työyksessä. Ajantasainen ja oikeanlainen sisältö suunnitelmassa esitettyä lisää tuotannon tehokkuutta ja vastaa moniin kysymyksiin työmaalla. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 32–33).

Päätoteuttajan on tehtävä kirjallinen rakennustyömaa-alueen käytön suunnitelma. Päätoteuttajan on riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava kyseessä olevan työmaa-alueen yleiseen järjestelyyn, toteutukseen ja käyttöön liittyvät vaara- ja häiritteijät. Tällöin on otettava huomioon myös rakennuttajan turvallisuusasiakirjan tiedot. Vaara- ja häiritteijät on poistettava asianmukaisesti sekä milloin niitä ei voida poistaa, arvioitava niiden merkitys työmaalla työskentelevien ja muille työn vaikutuspiirissä olevien turvallisuudelle ja terveydelle. (Valtioneuvoston asetus VNa 205/2009, 11 § 2 mom.)

Lähtökohtana aluesuunnittelussa on aina huomioitava lainsäädäntö ja työturvallisuus. Riskit mitkä ovat rakennustyömaalla, uhkaavat rakentajia, tavarantoimittajia, vierailijoita kuin lähellä liikkuvia. Oikea-aikainen vaarojen tunnistaminen sekä työturvallisuuden huomioon ottaminen mahdollistaa työtatapaturmattoman rakentamisen. Vaaroja työmaalla aiheuttavat mm. työmaa-ajoneuvot, nostotyöt, kuormien purku ja kaivannot. Merkittävän riskin rakentajille aiheuttaa työalueelle ajautuneet ulkopuoliset, eritoten autoilijat. Ulkopuolisten turvallisuutta uhkaa rakennustyömaiden kaivannot ja työmaaliikenne sekä työmaasta johtuvat liikennejärjestelyt. Riskien hallintaprosessi on oltava rakennustyömaalla jatkuvassa roolissa. Rakennustyömaa aiheuttaa vaaratilanteita muille sekä sen ympäristölle ja nämä on tunnistettava ja poistettava ajoissa. Päätoteuttaja on vastuussa rakennustyömaasta lainsäädännön mukaan. Työmaa-alueen käytön suunnittelun jälkeen työmaan vaarat on havainnoitu sekä tehtävät tarpeelliset toimenpiteet turvallisuuden edistämiseksi on huomioitu. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 6–7).

Aluesuunnitelma on työmaa-alueen käytön suunnitelma. Aluesuunnitelmaan määritetään turvallisuuteen, työjärjestykseen ja logistiikkaan liittyvät asiat. Aluesuunnittelua tehdään kohteiden neljään päärakennusvaiheeseen: maanrakennus-, perustus-, runko- ja sisätyövaiheisiin. Aluesuunnitelma laaditaan ensiksi maanrakennusvaiheeseen, josta sitä päivitetään seuraaviin vaiheisiin. Aluesuunnitelman täytyy olla helppolukuinen, selkeä ja värikäs merkkien erottuvuuden vuoksi. Apelin tuvan aluesuunnitelma (kuva 3.) on tehty käsin ja väritetty erivärisillä tusseilla. (Laaturakentaminen.fi, aluesuunnitelma 2016).

Kuva 3. As Oy Aapelin Tuvan aluesuunnitelma (Juvonen 2019).

2.3.2 Liikennejärjestelyt

Rakennustyömaan ohi voi liikkua päivittäin paljonkin ihmisiä, näiden huomioon ottaminen aluesuunnittelussa on tärkeää, sillä muu ympäristö on koko ajan rakennustyömaan kanssa kosketuksissa. Aluesuunnittelu vaatii hyvää ja ammattitaitoista ennakkosuunnittelua liikennejärjestelyjen muutoksia koskien. Rakennustyömaiden vuoksi liikennejärjestelyt muuttuvat teiden, katujen, kevyen liikenteen, jalkakäytävien, nopeusrajoitusten, pysäköintien sekä joukkoliikenteen osalta. Rakennustyömaan päätoteuttaja kantaa vastuun muutosten suunnittelusta ja toteutuksesta, viranomaiset hyväksyvät nämä tehdyt muutokset. Liikennejärjestelyjen muutoksista on tiedotettava riittävästi. Muun liikenteen turvallisuus turvataan eritoten silloin, kun joudutaan sijoittamaan nosturit tai betonipumput keskelle tietä (kuva 4), muiden turvallisuus turvataan liikenteenohjauksella. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 8–13).

Liikenteen sujuvuus pitkäkestoisten rakennustyömaiden lähetyillä muutoksineen vaatii koko työmaaorganisaatiolta riskien havainnointia. Hyvässä suunnittelussa noudatetaan tieliikennelakia ja kuntien omia sääntöjä. Poikkeavia liikennejärjestelyjä toteutetaan puomeilla, liikenteenohjauksella, liikennemerkeillä, betoniporsaiden tai aitojen avulla, sekä hyvällä ennakkoimisella tienkäyttäjien liikennekäyttäytymiseen. Liikennejärjestelyjen kunnossapito talvisin on erityisen tärkeää, lumi tai loska on puhdistettava liikennemerkeistä riittävän usein. Pienissä kohteissa liikennejärjestelyt näytetään aluesuunnitelmassa, isommissa kohteissa liikennejärjestelysuunnitelma on miltei pakollinen, jos haluaa pitää liikenteen turvallisena. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 9–10).

Kuva 4. Betonipumppuauto keskellä rännikatua. Muu liikenne on täysin poikki (Juvonen 2019).

2.3.3 Työmaan sähköistys

Kaikki rakennustyömaalla tehtävät työvaiheet tarvitsevat yleensä sähköä. Huolellinen ennalta suunnittelu auttaa sähkön jakeluun ja valaistukseen liittyvissä toimenpiteissä. Rakennustöiden eri vaiheissa sähköistuksen ja valaistuksen ratkaisut joudutaan muuttamaan, tämä huomioidaan aluesuunnittelun aikana. Sähköpääkeskuksen sijainti on suunniteltava niin, että sitä ei siirrettäisi työmaan aikana. Sähkökeskukset eivät saa olla haittaamassa kulkua työmaalla. Sähköjohdot sijoitetaan kulkemaan kattoja pitkin, niin pian kuin rakennusvaiheet antavat myöten, näin estetään sähköjohtoihin kompastuminen ja kaatuminen. Turvallinen tapa on sijoittaa sähköjohdot suoja-putkiin, teiden alituksessa, kuin muutenkin jos ne ovat lähellä kulkuteitä. Turvallisuutta luodaan hyvällä työmaan yleisvalaistuksella, sekä tehostetaan työsuoritusta. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 14–17).

2.3.4 Varastointi

Ennalta suunnitellut varastointi-, purkaus- ja lastauspaikat tekevät työmaasta turvallisen ja mukavan työpaikan työskennellä. Aluesuunnitelma toimii ennalta suunnittelun työkaluna, aluesuunnitelmaan merkataan kuorman purku- ja varastointipaikat. Näille alueille on oltava varattava riittävästi tilaa, että kaikki suuremmat ja pienemmätkin rakennusmateriaalit saadaan varastoitua turvallisesti. Hankalin tilanne on yleensä saneerauskohteiden varastointi, sillä aina ei saada purettua kuormaa suoraan työpisteelle, vaan joudutaan jättämään materiaalit rakennuksen ulkopuolelle tai rakennuksen sisälle mahdollisesti jonkun työvaiheen etenemisen esteeksi. Uudiskohteissa rakennusmateriaalit saadaan suoraan työpisteelle. Varastointi on tehtävä huolella, rakennusmateriaalien laatu ei saa heiketä varastoinnin aikana. Ajoreitti purkaus- ja lastauspaikalle ei saisi turhaan risteä työmaan

muiden kulkureittien kanssa. Erityisesti rekat ja kuorma-autot tarvitsevat hyvin suunnitellun läpiajo- ja kiertoreitin. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 18–19).

Uudiskohteiden rakentamisessa on yleensä apuna torninosturi tai autonosturi, joilla saadaan nostettua rakennusmateriaalia kerroksiin. Nosturin paikka aluesuunnittelussa tulee huomioida niin, että nosturi palvelee koko työmaan varastointia eikä pelkästään kohteen runkovaihetta. Uudiskohteissa materiaalien varastointi suunnitellaan haalaus/kerrossuunnitelman avulla. Varastointi-, purkaus- ja lastauspaikat sijoitetaan niin, ettei elementtejä, muotteja tai rakennustarvikkeita tarvitse nostaa työntekijöiden ylitse. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 18–19).

2.3.5 Jätteet

Rakentamisessa hanke etenee koko ajan tasaisesti eteenpäin ja tavoitteeseen päästään työvaiheiden suunnittelun kautta. Hyvällä työvaiheen suunnittelulla vältetään hukkaa, ylimääräistä tavaroiden siirtelyä ja jätettä. Rakentamisen aikana syntyy todella paljon jätettä. Laki velvoittaa, että työmaan jätteitä lajitellaan. Jäteastioiden keräys- ja lajittelupisteiden sijainti on suunniteltava tarkkaan työmaan sisä- ja ulkopuolelle. Jäteastiat merkataan aluesuunnitelmaan, jotta työntekijät perehdytyksessä näkevät missä ne sijaitsevat. Jätehuollon toimivuus lisää työturvallisuutta ja työskentelymukavuutta sekä edistää työvaiheiden etenemistä. Rakennustyömaalla syntyy monenlaista jätettä ja kaikille täytyy olla oma keräysastia. Toimivalla jätehuollolla ja työvaiheiden ennalta suunnittelulla vähennetään syntyvän jätteen määrää, mikä on suoraan verrattavissa pienempiin jätehuollon kustannuksiin. Työmaiden tavoitteena on saada materiaaleista mahdollisimman pieni hukka prosentti, joten paras mahdollinen tavoite on syntymätön jäte. Työmaan hankinnan, työvaiheiden suunnittelun ja toteutuksen tulisi kulkea käsi kädessä, jotta tavoitteeseen päästäisiin. Hyvän aluesuunnitelman taakse tarvitaan lisäksi työmaakohtainen jätehuolto-ohje ja jätehuollon seuranta työmaalla sekä palavereissa. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 25–27).

2.3.6 Vaaratilanteet

Pinta-alaltaan suurien sekä korkeiden rakennustyömaiden aluesuunnitelmat tehdään yhdessä pelastusviranomaisten kanssa. Aluesuunnittelun yhteydessä on varauduttava onnettomuustilanteisiin, jos niitä sattuu. Järjestelyt huomioon ottaen mahdollistetaan ensiapu ja pelastuslaitoksen tuoma apu. Riskit liittyvät useimmiten palohälytyksiin ja vaarallisiin aineisiin. Vaaratilanteissa poistumis- ja pelastumisreitit on oltava esteettömiä. Vaarantilanteissa uloskäytävien on löydyttävä heti ja reitit joita käytetään, osoitetaan asianmukaisin merkinnöin. Logistiikan hyvät ratkaisut vähentävät palotilanteiden sattuessa palavan materiaalin määrää, palokuormaa saisi olla työpisteellä kahden työvuoron verran. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 28).

Vaarallinen jäte aiheuttaa ominaisuutensa takia vaaratilanteita ja haittaa terveydelle tai ympäristölle. Vaarallista jätettä voi olla nestemäisenä, kiinteänä tai jauheena. Jätteet tulee lajitella vaarallisen jätteen keräyspisteeseen. Palavat nesteet ja kaasut varastoidaan lukittavina pidettäviin varastoihin ulos. Paloviranomainen kirjoittaa työmaalle luvan, jos varastossa pidetään 100 litraa helposti syttyviä

kuten bensiiniä tai muita palavia nesteitä 200 litraa tai nestekaasua 200 kg. (Työturvallisuuskeskus, rakennustyömaan aluesuunnittelu 2019, 29).

2.4 Rakennustyömaan viestintä

Yrityksissä tehdään yhteisöviestintää ja se jakautuu kahteen osaan ulkoiseen- ja sisäiseen viestintään. Molemmat viestintätavat yrityksen viestinnässä täytyvät toimia työmaan ulkoisen ilmeen ylläpitämisen kannalta. Professori Osmo A. Wiion määritelmä yhteisöviestinnästä vuodelta 1989. ”Yhteisöviestintä on sellaista sanomien vaihdantaa työyhteisön osien välillä, joka mahdollistaa eri tilanteissa työyhteisön ja sen jäsenten tavoitteiden toteuttamisen”. Viestintä on tapahtuma, prosessi, jossa merkityksen antamisen kautta tulkitaan asioiden tilaa ja jossa tämä tulkinta saatetaan muiden tietoisuuteen vuorovaikutteisen, sanomia välittävän verkoston kautta. (ÅBERG, 2000, s. 54) Se on sanomien vaihdantaprosessi lähettäjän ja vastaanottajan kesken tietyssä kulttuurisessa ja fyysisessä kontekstissa. Nämä sanomat kantavat informaatiota. Mutta viestintä on myös merkityksien tuottamista, jakamista ja tulkintaa. Tätä tapahtuu sekä lähettäjä- että vastaanottajapäässä. Viestintä on lisäksi kulttuurisesti määräytynyttä, kulttuuria luovaa ja uusintavaa ja kulttuurista yhteisyyttä synnyttävää. (ÅBERG, 2006, s. 54)

Viestintäprosessin lähtökohtana on lähettäjän tavoite: vastaanottajassa halutaan saada aikaan tietty vaikutus. (VUOKKO, 2002, s. 29) Viestinnällä pyritään vaikuttamaan muihin ihmisiin, varoitetaan tieliikennemerkkeillä, ilmoitetaan myytävästä asunnosta, tiedotetaan ilmoitustaululla tai lähetetään viesti puhelimella. Tämä on yhteisöviestintää. Viestintä on silloin vaikuttanut, kun se on saanut aikaan muutoksia. Vaikuttavuuden arviointi edellyttää aina vertaamista, tähän on kolme tapaa. Tuloksia voidaan verrata joko *tavoitteisiin*: onko muutosta tapahtunut asetettuun tavoitteeseen nähden, katsotaan: onko edelleen muutoksia tapahtunut, kun verrataan *aikaisemman ajankohdan tilanteeseen*. Vertailua voidaan lisäksi tehdä sivulliseksi, kun verrataan omaa tekemistä *kilpailijoiden tai muiden ulkoisten kohteiden* vastaavaan toimintaan tai johonkin *normiin*. (ÅBERG, 2000, s. 308)

Rakennusliikkeet profiloivat itsensä eli luovat profiilin. Profiili on se kuva, jonka yritys haluaa antaa itsestään sidosryhmille. Siksi tavoitekuvan rakentaminen rakennusliikkeelle on tärkeää. Åberg on johtamisviestintää kirjassaan määritellyt profiloinnin. Profilointi ei ole vain viestintää, vaan käytännössä kyse on kolmen tekijän saumattomasta yhteensovittamisesta:

1. Teot: mitä teemme ja miten. Teot ovat kaiken profiloinnin perusta.
2. Viestit: mitä sanomme ja miten. Tavoitekuvan sisällön tulisi näkyä kaikessa viestinnässä: kun johtajat, työntekijät ja asiantuntijat kertovat omasta työyhteisöstään, mainonnassa, tiedottamisessa ja arkisessa kanssakäymisessä.
3. Ilme: miltä näytämme. Yhteisöilme on monitahoinen kokonaisuus. Siihen kuuluvat mm. toimipisteiden antamat aistivaikutelmat, palveluvaikutelmat, työyhteisön logo ja tunnus, kirjeenvaihdon ulkonäkö ja liikelahjat. Yhteisöilmeen tulisi viimeistä yksityiskohtaa myöten viestiä tavoitekuvaa.

(ÅBERG, 2006, s. 101)

Rakennustyömaalla tapahtuva ulkoinen ja sisäinen viestintä jakautuu 3 osa-alueeseen, asunnonostajille ja viranomaisille, rakentajille ja tavarantoimittajille sekä ohikulkijoille ja lähellä asuville. Viestintää tehdään yrityksissä jatkuvasti, muun muassa vastataan sähköposteihin, ollaan puhelimitse yhteydessä materiaalintoimittajiin, tiedotetaan lähellä asuvia asukkaita ja varoitetaan muuta liikennettä työmaan olemassa olost. Yrityksen viestintä täytyy hoitaa asianmukaisella tavalla, se vaikuttaa yleisimeeseen sekä yrityskuvaan. Yrityksen työntekijöidenkin on käyttäydyttävä asiallisesti työ- ja vapaa-ajalla, sekin on viestintää. Viestintä tukee osaltaan työyhteisön tavoitteiden saavuttamista ja tuloksen tekoa. Tärkeä edellytys tavoitteelliselle työlle työyhteisön puitteissa on toimiva viestintäjärjestelmä. (ÅBERG, 2006, s. 96)

2.4.1 Sisäinen viestintä

Sisäisellä viestinnällä tarkoitetaan kaikkea tiedonkulkua ja vuorovaikutusta, joka tapahtuu organisaation tai yhteisön jäsenten tai ryhmien välillä. (Slideshare.net) Viestintää tarvitaan kertomaan työyhteisön tapahtumista, niin omalle henkilöstölle kuin ulkopuolisille. Sisäinen informointi kohdistuu nimensä mukaisesti työyhteisön jäseniin. Sisäinen informointi ei ole niin yleistä kuin sisäinen tiedotus tai sisäinen viestintä, ne ovat käytetympiä. (ÅBERG, 2000, s. 171) Sisäinen viestintä voi olla joko virallista tai epävirallista ja viestin viejinä ovat kaikki organisaation työntekijät johtoportaasta työntekijöihin. (Slideshare.net)

Viestinnän vaikuttamisen kohteet voidaan asettaa suuntaa-antavasti jatkumolle helpoimmasta vaikeampaan. Suhteellisen helppoa on pyrkiä muuttamaan yksilön mielipiteitä tai tietoja. Huomattavasti vaikeampaa on vaikuttaa yksilön asenteisiin, motivoituneisuuteen tai sitoutumisen asteeseen. Vaikeinta on muuttaa yksilön arvoja tai pysyvää käyttäytymistä. Myös kaikki ryhmätason muutokset ovat vaikeita toteuttaa: näitä ovat ryhmän sitoutuminen, ryhmähenki, ryhmän käyttäytymisen pysyvä muutos tai ryhmässä vallitsevat arvot. (ÅBERG, 2000, s. 218)

Yrityksen sisällä viestinnän täytyy toimia ylläpitääkseen toimivaa työyhteisöä. Työviestintä eli operatiivinen viestintä on sitä viestintää, jota työyhteisön jäsenet tarvitsevat voidakseen hoitaa oman työnsä. Työviestinnän kanavat voidaan jakaa suoraan vuorovaikutukseen ja välitettyyn viestintään. Suorassa vuorovaikutuksessa ollaan henkilökohtaisesti kasvokkain. Välitetyssä viestinnässä käytetään vuorovaikutukseen erilaisia teknisiä viestimiä. (ÅBERG, 2000, s. 214)

Sisäinen viestintä on kaiken rakennustyömaalla tapahtuvan toiminnan perusta. Sisäiseen viestintään täytyy panostaa, sen täytyy toimia, jotta työmaan toiminnot sujuvat ongelmitta. Työmaalla viestit kulkevat rakentajien ja suunnittelijoiden välillä, rakentajien ja viranomaisten välillä sekä rakentajien välillä keskenään. Viestintää toteutetaan työmaan käynnissä olon aikana eri keinoin: sähköposteilla, puheluin, kokouksilla, aamun tehtävänjaolla, yrityksen uutisilla, kahvipöydässä ja viikkopalavereilla. Työmaan viestimisen täytyy olla sujuvaa ja monipuolista, sen täytyy kulkea ylemmälle johdolle saakka, jotta asiat nähtäisiin monesta näkökulmasta.

2.4.2 Ulkoinen viestintä

Rakennustyömaalla tehdään ulkoista viestintää, se on sanatonta ja nähtävissä olevaa viestintää. Se on yleensä tiedottamista ja varoittamista rakennustyömaan tuomista muutoksista. Työmaan ulkoinen viestintä on aina aiheellista ja merkityksellistä. Viestimisessä on huomioitava oikea-aikaisuus, viestin tulee olla ajoissa. Viestit sisältävät tärkeää informaatiota työmaan toimintaan liittyen. Työmaalta viestitään monin eri keinoin: mainoksilla, sosiaalisella medially, ohjeilla, varoituksilla, liikennemerkeillä, tiedotteilla ja esitteillä.

Rakennustyömaan ulkoinen viestintä on myös markkinointiviestintää. Rakennusliikkeet markkinoivat omia rakenteilla olevia kohteitaan rakentamisen aikana ja kohteita mitkä ovat ennakkomarkkinoinnissa. Työmaalla on nähtävissä markkinoinnin tukena mainoslakanoita, joilla mainostetaan rakennettavan kohteen asuntoja ja yritystä. Mainoslakanoiden kannattaa olla sellaisella paikkaa kohteessa, jotta ne tulevat nähdäksi mahdollisimman monta kertaa päivän aikana, sillä tavalla ne jäävät mieleen. Markkinointiviestinnän tavoitteena on pyrkiä tekemään tuote tai yritys tunnetuksi. (VUOKKO, 2002, s. 27) Viestinnällä on myös laajempaa merkitystä: se luo edellytyksiä työlle sekä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja kulttuuria. Sosiaalisen median myötä on syntynyt virtuaaliyhteisöllisyys, mutta perinteisellä kasvokkain kohtaamisella on edelleen suuri merkitys. (JUHOLIN, 2013, s. 23)

Nykypäivänä sosiaalinen media on käytössä miltei kaikilla yrityksillä, jotta voi viestiä muille mitä yrityksessäsi tapahtuu. Sosiaalisen median kanavat täytyy pitää kunnossa ja asiallisena, aivan samalla tavalla kuin yleisilme. Molemmat toimivat nykypäivänä yrityksen kasvoina ja kertovat yrityksen toimintatavoista ja käytännöistä. Peab on kaikissa tunnetuissa sosiaalisen median kanavissa hyvin vahvasti esillä omalla brändillään. Facebook, Instagram, twitter, linkedin ja youtube, nämä ovat parhaita viestintä kanavia sosiaalisessa mediassa yritys käytössä. Yksi tärkeä kunnossa pitämisen kohde on myös yrityksen omat nettisivut. Peab kotisivut näyttävät tällä hetkellä hyvin ylläpidetyiltä ja yleisilmeeltään hyvältä, kunnolla rakentamisen brändi nousee vahvasti esiin.

Rakennustyömaan läheisyyteen on asennettava työmaakylttejä varoittamaan ohikulkijoita, sillä työmaan aiheuttamat muutokset liikenne- tai katuajestelyihin haittaavat kulkua. Kylteillä varoitetaan rakennustyöstä sekä ohjataan kiertämään työmaa ja käyttämään muuta reittiä. Työmaakylttejä ovat erinäiset opasteet, liikennemerkit ja työmaataulu. (Laaturakentaminen.fi, ulkopuolisille tiedottaminen, 2016). Maankäyttö- ja rakennuslaki vaatii, että jokaiselle työmaalle on asennettava rakennettavan kohteen työmaataulu ja varoituskyltit ennen rakentamisen aloittamista. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 1999, 133 §.) Lisääntyvistä vaaroista on varoitettava erikseen. Opasteet ja liikennemerkit eivät ole pakollisia, mutta ne ovat tarpeellisia työmaata ympäröivän liikenteen sujuvoittamiseksi. Rakennustyömaalle mennessä ja rakennustyömaalla on varoituskylttejä myös työntekijöille ja työmaalla vieraileville. Näissä kerrotaan asianmukaisesta suojautumisesta. Kylteillä varoitetaan mm. kovasta melusta, pölystä tai asbestista, kaikelle on oma varoituskyltinsä. Peab käyttää kuvan mukaista (kuva 5) työmaakylttiä ohjeistaakseen ohikulkijoita kiertämään työmaa-alueen.

SEIS!

Kuva 5. Varoituskyltti työmaa-alueesta. Kyltillä varoitetaan työmaan ulkopuolisia työmaasta (Julkaissamaton Peab oma tiedosto).

Rakennustyömaalta laitetaan paljon tiedotteita, joilla informoidaan työmaan ulkoista väkeä. Asuntomyyjätkin tiedottavat potentiaalisia asunnonostajia, heitä tiedotetaan esitteillä mediassa ja heille järjestetään asuntoesittelyjä yrityksen toimistolla tai rakennettavan kohteen työmaalla. Tiedotteen tehtävä on tiivistää oleellinen ja löytää näkökulma, joka herättää kiinnostuksen. (JUHOLIN, 2013, s. 274) Ulkoiseen informointiin liittyy monia käsitteitä, joita käytetään eri työyhteisöissä eri tavoin. Kun kohderyhmänä on suuri ja "nimetön" – esimerkiksi työmaan ohi kulkevat henkilöt – ei sitä voida muuten tavoittaa kuin välitetyn viestinnän kautta. (ÅBERG, 2000, s. 152)

2.4.3 Markkinointiviestintä ja mainostaminen

Markkinointi on toiminto ja ajattelutapa. Päämääränä on vaikuttaminen, joka tapahtuu tekemällä tutuksi organisaatiota sekä sen palveluita ja tuotteita, lisäämällä kiinnostusta, vastaamalla asiakkaiden tarpeisiin ja vaikuttamalla heidän valintoihinsa. (JUHOLIN, 2013, s. 260) Jokainen yritys tavoittelee toiminnallaan voittoa ja pysymistä positiivisella rahallisesti. Tähän tavoitteeseen päästään hyvällä markkinoinnilla ja myynnillä, hyvän markkinoinnin tuotoksena saadaan aikaan kysyntää ja tuotteiden tai palveluiden ostoa. Markkinointiviestintä sisältää kaikki ne viestinnän elementit, joiden tarkoituksena on saada aikaan yrityksen ja sen eri sidosryhmien välillä sellaista vuorovaikutusta, joka vaikuttaa positiivisesti yrityksen markkinoinnin tuloksellisuuteen. (VUOKKO, 2002, s. 17)

Markkinointiviestinnän hyvyttä arvioidaan paljon. Erityisesti tämä koskee markkinointiviestinnän kaikkein julkisinta ja näkyvintä elementtiä, mainontaa. (VUOKKO, 2002, s. 67) Mainonnan tehoon vaikuttavat kaikki mielikuvat, joita mainonnan kohteella jo mielessään on. Näihin mielikuviin vaikuttaa yrityksen pitkäjänteisen profiloinnin seurauksena syntynyt käsitys yrityksen maineesta. Mainonnan tärkein tehtävä on saattaa kiinnostunut asiakas tuotteen tai palvelun ääreen tai palauttaa se hänen mieleensä kohtamistilanteessa. (ÅBERG, 2000, s. 188) Mainonnan tarpeesta ja merkityksestä käydään jatkuvaa keskustelua ehkä siksi, että se on kallis investointi, jolta on lupa odottaa tuloksia. (JUHOLIN, 2013, s. 263)

Hyvällä yleisilmeellä tuetaan markkinointiviestintää. Työmaiden ohi kävellessä huomaa, että työmaat markkinoivat kohdettaan erilaisilla mainoksilla. Yleensä se tapahtuu yrityksen brändin mukaisesti yritysidentiteetillä tai kohteeseen liittyvällä kuvalla tarkentaen joitain tiettyjä tietoja kohteesta. Mainonnassa on hyvä ottaa huomioon mainoksen visuaalisuus, tekstin ympärillä täytyy olla jotain visuaalisesti hyvännäköistä. Visuaalinen ja vaikuttava mainos herättää kuluttajissa myönteisiä tunteita. Kohdetta markkinoidaan suoraan niille asiakkaille jotka työmaan ohi kävelevät, tämän tukena täytyy olla yleisilmeeltään hyvännäköinen ja toimiva työmaa. Rakennustyömaat käyttävät suoromainontaa, mainos osoitetaan suoraan asunnon hankinnasta kiinnostuneille henkilöille.

Jos vastaanottaja hakee aktiivisesti tietoa ja katsoo tarvitsevansa sitä harkintansa ja hänen päätöksentekonsa tueksi, hän pitää hyvänä sellaista viestintää, joka auttaa hänen prosessejaan. (VUOKKO, 2002, s. 69) Mainoksen on oltava tunnistettavissa mainokseksi vaivatta esitystavasta ja mainosvälineestä riippumatta. (Kilpailu- ja kuluttajavirasto, 2018).

Jokaisella markkinointiviestinnän erisidosryhmällä ja osapuolella on oma näkökulmansa hyvyyden arvioinnissa. Se, mikä on toisen mielestä hyvää, voi toisen mielestä olla suunnattoman ärsyttävää tai tehotonta. (VUOKKO, 2002, s. 67) Ihmiset tarkkailevat rakentamista rakennustyömaan ohi kulkiesaan tai eri medioista ja laittavat liikkeelle perättömiä tai paikkaansa pitäviä ajatuksia ja viestejä mitä juuri näkemään rakentamiseen liittyy, vaikka eivät välttämättä ymmärtäisikään mitenkä asiat ovat oikeasti olleet. Rakennettavia kohteita pidetään yrityksen sen hetkisinä kasvoina. Rakennettavat kohteet näyttävät juuri siltä miltä yritys haluaa sen näyttävän tai ainakin miltä pitäisi näyttää. On paljon asioita mitkä voivat vääristää kuvaa siitä, onko rakennettava kohde konkreettisesti hyvällä mallilla. Paljon puhutaan siitä, että rakennustyömaa on vastaavatyönjohtajan näköinen. Yleisilmeeltään hyvännäköinen sekä jokaiselle työntekijälle työturvallinen. Painoarvo kohdistuu kuitenkin rakennustyömaalla nähtäviin rakennusmiehiin, jotka tekevät rakennustyömaasta sellaisen kuin se on, vastaavatyönjohtaja on vain vastuussa näistä rakennusmiehistä.

3 YLEISILMEEN YLLÄPITÄMINEN KAUPUNGIN KESKUSTASSA

3.1 Yleisilmeen luominen rakennustyömaalta käsin

Yleisilme on pidettävä koko työmaan ajan toimivana kokonaisuutena sekä hyvännäköisenä. Yleisilmeeseen voi vaikuttaa monella eri tapaa ja siihen löytyy monta erilaista vaikuttavaa tekijää. Yleisilme suunnitellaan ja linjataan tietyn tyyppiseksi yrityksen sisällä, tähän tehdään pieniä muutoksia aina tarvittaessa. Samalla työmaan yleisilme luodaan ja suunniteltua sovelletaan rakennustyömaalla. Yleisilmeen luominen lähtee ennaltasuunnittelusta ja riskien havainnoimisesta, aluesuunnitelman hyväksi käytöstä ja oman brändin esille tuomisesta. Huomioitavia asioita on hankekohtaisesti joissakin kohteissa enemmän ja joissakin vähemmän. Suunnittelematta jättäminen aiheuttaa isoja ongelmia, mitään ei kannata tehdä suunnittelematta. Rakennustyömaan päivittäiseen arkeen kuuluu yleisilmeestä huolehtiminen ja se on jatkuva prosessi sinne asti, kunnes kohde on luovutettu asiakkaalle. Rakennustyömaan markkinointi hoidetaan erilaisilla mainoksilla, erilaisilla mainoksilla pyritään saamaan asunnonostajat kiinnostumaan rakennettavan kohteen asunnoista. Mainostamisella ja mainoksilla näytetään yrityksen oma brändi.

3.2 Rakennustyömaan yleisilmeeseen vaikuttavat tekijät

Rakennustyömaan yleisilme koostuu siihen vaikuttavista tekijöistä, kun nämä vaikuttavat tekijät ovat kunnossa ja niitä ylläpidetään, rakennustyömaa näyttää yleisilmeeltään hyvältä. Avain asemassa olevia asioita ovat:

- työturvallisuuteen ja riskeihin puuttuminen
- viestinnän toimiminen
- rakennustyömaan yleinen siisteys
- jätteiden käsittely
- varastoinnin ja logistiikan huomioiminen
- oman brändin ja yrityksen markkinointi

Kaupungin keskustassa rakennettaessa on huomioitava työmaan ympärillä liikkuvat, työntekijöiden on käytäydyttävä asiallisesti ja järkevästi. Rakennustyömaa on hyvin avoin työpaikka, hyvin monesti ihmiset jäävät verkkoaitojen taakse katsomaan ja kyselemään rakentamisen edistymistä.

Rakennustyömaan ulkoinen ilme rakentuu suunnitelmallisuuden pohjalta, suunnitelmallisessa rakentamisessa kiinnitetään huomiota yleisesti työmaan toimivuuteen, mutta piittaamattomuus tuo siihen omat haasteensa. Piittaamattomuus voi tuoda isoja ongelmia yleisilmeen ylläpitämisen hallinnassa eri rakennusvaiheissa. Kaupunkimuotoilija Hannu Halkolan; Staran teettämän siisti ja sujuva työmaa hankkeen tärkeitä huomioita ulkoista ilmettä ylläpidettäessä olivat piittaamattomuus: liikenteenohjauksessa, siisteyden huomioimattomuus ja turhien tavaroiden pitäminen työmaalla sekä miten työmaata rajaavia elementtejä yhdistellään vanhoista ja rikkiäisistä täysin uusiin elementteihin, se näyttää sekavalta. (Kuntatekniikka.fi).

3.2.1 Työturvallisuus

Työturvallisuuteen panostaminen on jokaisen yrityksen omissa käsissä, sekä jokaisella yrityksellä on erinlaisia toimintatapoja toimia työturvallisuuteen liittyvissä asioissa, kaikki rakennusliikkeet kuitenkin pyrkivät samaan tavoitteeseen, saada 0 tapaturmaa. Työturvallisuutta mitataan viikoittain tehtävällä TR-mittauksella, jolla havainnoidaan työmaalla olevia riskejä. Riskejä havainnoimalla voidaan myös poistaa niitä ja saadaan työmaasta työturvallisempi. TR-mittauksella saadaan mitattua viikoittainen työturvallisuustaso, josta nähdään myös työmaan toimivuutta ja siisteyttä työturvallisuuteen pohjautuen. Riskien havainnointi on työmaalla ensisijaisesti tärkeää yleisilmeen ylläpitämisen kannalta.

Työturvallisuuden ylläpitämisen yksi vahva toimintatapa on huolellinen aluesuunnittelu. Perehdytään huolella alustavassa suunnitteluvaiheessa tehtyihin turvallisuusasiakirjoihin ja tunnistetaan näissä ilmenneet vaarat ja riskitekijät. Aluesuunnitelman huolellinen suunnittelu luo toimivuutta työmaalle, aluesuunnitelmaa tulee päivittää rakennusvaiheiden mukaisesti ajallaan, mieluiten aluesuunnitelma olisi suunniteltu jo yleissuunnitteluvaiheen aikana. Aluesuunnitelmaa tulee päivittää viikoittain (kuva 6). Aluesuunnitelman liikkuvia osia siirrellään mittakaavassa olevilla nastoilla, tämä helpottaa suunnittelua, kun tietää esimerkiksi materiaalien ja jätelavojen mahtuvan siihen suunnitellulle paikalle.

Kuva 6. Työmaatoimiston seinällä oleva aluesuunnitelma, nastat toimivat suunnittelun apuna (Juvonen 2019).

3.2.2 Rakentaminen kaupungin keskustassa

Ruutukaava-alueella rakentaminen tuo monille rakentajille erinäisiä haasteita. Täysin samanlaisia haasteita ei kauempana rakentamisessa välttämättä ole, ruutukaava-alueeseen liittyy tontin ahtaus. Varastointitilaa ei ole juuri ollenkaan, varastointipaikat ovat rakennettavan kohteen sisäpuolella ja mahdollisesti seuraavien työvaiheiden edessä. Ruutukaava-alueella rakentaminen on myös suurenuslasin alla toimimista, kaiken täytyy toimia suunnitellusti ja ilman isompia haasteita.

Rakentamisen aikana kannattaa ottaa kohteen näkyvyys huomioon, täytyy huomioida asiat eri tavalla, jos rakentaa keskustassa. Rakennettaessa keskellä kaupungin keskustaa ja varsinkin torin välittömässä läheisyydessä, siellä kulkee paljon enemmän ihmisiä päivittäin, jotka seuraavat kohteen rakentumista. Kaupungin keskustassa rakentaminen kannattaa myös hyödyntää, mainoksia voit laittaa enemmän ja tiedottaminenkin on helpompaa. Pimeänä talvikautena kaupungin keskustan torninosturi kannattaa käyttää hyödyksi laittamalla sinne esimerkiksi jouluvalot sekä koristeita. Kaupungin keskustassa halutaan taata myös muiden turvallisuus panostamalla työturvallisuuteen enemmän.

3.2.3 Ulkoinen- ja sisäinen viestintä

Rakennustyömaalla viestiminen täytyy olla yhteistyöhaluista. Koko projektiorganisaation täytyy olla yhteistyöhaluinen, jotta saadaan hanke yhdessä maaliin. Viestinnän täytyy toimia koko projektiorganisaation välillä, jos sieltä puuttuu jotain oleellista, hanke ei etene yhteistyössä. Työvaiheista pidetään aloituspalaverit, joissa ovat työntekijät mukana. Hankkeen edetessä työntekijöille pidetään viikkopalaverit, joissa käydään läpi työmaan ajankohtaiset asiat sekä työmaan edistyminen seuraavaan viikkoon asti, kunnes on uusi viikkopalaveri. Mestari palaveri pidetään kuukausittain, palaverin ajatuksena on työmaiden valmistumisen seuranta sekä resurssien läpikäynti. Aliurakoitsijapalaverissa käydään läpi rakentamisvaiheen aikataulut ja töiden yhteensovittamisen mahdollisuudet sekä laaditut suunnitelmat ja kalustot. Aliurakoitsijapalaverit ovat yksiä tärkeimmistä pidettävistä palaverista työmaan kannalta. Aliurakoitsijapalaverin ollessa vuorovaikutteinen, säästyy monelta vaivalta.

Työmaan hyvää ulkoista viestintää on suunnitelmallinen tekeminen, sen on oltava ennalta suunniteltua ja näyttää hallitulta tekemiseltä. Hyvää ulkoista viestintää on myös kohteen markkinointiin panostaminen, sen täytyy näyttää siltä, että siihen on panostettu. Hankkeen pääurakoitsija on tiedottanut ennen rakentamisen aloittamista suunnitteluvaiheen työmaataululla ja myöhemmin työmaataululla työmaan lähellä olevia yrityksiä ja asuvia ihmisiä sekä muiden rakennusliikkeiden työmaita. Ennen rakentamisen aloitusta on myös riittävästi tiedotettu erinäisin tiedottein työmaan läheisyydessä asuville ihmisille ja yrityksille. Rakentamisen aikana tiedottamista on jatkettu sähköpostein ja kirjein. Teiden ja katujen käyttäjät on huomioitu asentamalla erinäiset tieliikennemerkkit ja opasteet mitkä koskevat työmaata, sillä työmaan muutokset aiheuttavat haittaa ohikulkijoille.

Rakennustyömaan viestintä koko projektiorganisaation kesken täytyy hoitaa asianmukaisesti ja fiksumusti. Viesteihin ei saa sisällyttää mitään mikä viittaa esimerkiksi kiusaamiseen tai eriarvoisuuteen.

Työmaan sisäisessä viestimisessä käytetään siihen soveltuvia työkaluja, jotta viesti saadaan välitty-
mään henkilöltä toiselle.

- henkilökohtainen viestintä
- pienryhmäpalaverit
- työmaa- ja kahvipöytäkeskustelut
- sähköpostit
- isot ryhmäkokoukset
- puhelut
- tiedotteet

Työnjohtajat tiedottavat työntekijöitä henkilökohtaisesti yrityksen tai työmaan ajankohtaisista asi-
oista esimerkiksi, jos yrityksessä tapahtuu henkilövaihdoksia, uusi kohde on alkamassa tai jos tule-
valla viikolla on työturvallisuusviikko. Näin luodaan yleistä keskustelua työmaan sisälle.

3.2.4 Siisteys

Yleisilme pohjautuu hyvin monesti siisteyteen, työmaa on monesti epäsiistin näköinen keskittyessä
vain työmaan edistymiseen. Rakentajat ajattelevat monesti vain työvaiheen edistymistä, eivätkä
huomaa ympärillä olevaa tarvetta siivota. Yleinen siisteys tuo mukavuutta työmaalle ja tehostaa työ-
vaiheiden edistymistä ja varsinkin työvaiheen aloitusta. Seuraava työvaihe tulisi aina päästä aloitta-
maan puhtaalta pöydältä, edellisen työvaiheen tekijän täytyisi siivota omat jälkensä. Kiire luo monille
työntekijöille painetta tehdä työvaihe ajallaan valmiiksi, siivoaminen unohtuu ja seuraava työvaihe ei
pääse alkamaan ajoissa.

Aikataulun huolellinen suunnittelu tuo löyhyyttä työntekoon ja tämän myötä keretään pitää yllä tiet-
tyä siisteystasoa rakennusvaihe kohtaisesti. Tietyissä rakennusvaiheissa siivoaminen on tehtävä hu-
lella ja silloin työmaa näyttää hyvältä. Joitakin työntekijöitä ei välttämättä siivoaminen aina niin pal-
jon innosta, kuin työnjohtajat toivoisivat. Työvaiheen aikataulutukseen täytyy kiinnittää huomiota, ei
voida olla suunnittelematta työvaihetta niin, että siivous ei kuulu työvaiheeseen. Yleensä perjantaisin
järjestetään koko työmaa siivoo hetkiä. Näin on jokaisen työntekijän maanantaisin mukava tulla siis-
tulle työpaikalle töihin, sekä asunnonostajien viikonloppuina järjestettäviin asuntoesittelyihin.

3.2.5 Jätteet ja jätehuolto

Paras jäte on syntymätön jäte, työt pitäisi suunnitella niin, ettei jätteitä suuria määriä pääsisi synty-
mään. Tämän hetken tilanne on, että jätettä tulee monesta työvaiheesta yllättävän paljon. Muotti-
töitä valvoessani huomasin kuitenkin sen, että puutavaraa kierrätetään tosi hyvin, se maksaa aina
enemmän ja enemmän jos tehdään uudet muotit, mutta kun tekee kerralla suunnitteluvaiheissa jo
ratkaisuja muottien kierrättämisen kannalta helpoksi, säästetään kustannuksissa. Työvaiheet ja me-
netelmät tulisi suunnitella niin, että otetaan huomioon mahdollinen materiaalien kierrättäminen.

Urakka-asiakirjoissa on yleensä maininta, että työvaiheen loppuessa on siivottava omat jätteet, jotta

toinen työntekijä tai urakoitsija pääsee ajoissa tekemään seuraavaa työvaihetta. Ennen alkavaa työvaihetta pidetään mestan tarkastus, jossa katsotaan työn laatuun ja mittatoleransseihin liittyvät asiat sekä työvaiheen jälkeinen mestan siisteys.

Jätteiden kierrätys nykypäivänä puhuttaa jokaista, työmaallakin halutaan välttää jätteiden syntymistä. Jätteiden kuljetus ja niiden kierrätys ovat rakennustyömaan kustannuksista yksi iso erä. Yleisilme huomioiden, jätteiden lajittelun voisi tehdä näkyvämmiin, huomioiden nykypäivän ilmastonmuutos. Rakennustyömaalta tulee monenlaista jätettä ja näille on olemassa erinäisiä astioita jätteiden keräystä varten. Tietyt materiaalit tulee kierrättää niille tarkoitetuissa astioissa, esimerkiksi maalipurkit täytyy kuivattaa ennen metallijätteeseen laittamista ja loisteputket kerätään muusta jätteestä erilleen. Jätteiden keräystä helpotetaan pienemmillä jätteenkeräysastioilla, mitkä sijaitsevat ympäri työmaata. Työmaalla tulee olla välttämättömät jätelavat eri työvaiheista riippumatta, yleisimpiä työmaalla käytössä olevia jätelavoja ovat: sekajäte-, puujäte-, metalli-, kivi- ja betonilavat. Jätelavojen sijoituspaikat on mietittävä aluesuunnitelmaan tarkasti, niiden tulee olla niin helppossa paikassa, että sinne tulee kaikki työmaan jätteet vietyä sekä se on helppo hakea pois tyhjennystä varten. Jätelavojen sijoitus ei toimi, jos rakennusjätettä lojuu työmaalla viikkoja, tällöin jätelavojen paikat tulee suunnitella uudestaan.

3.2.6 Varastointi

Kaikki lähtee ennalta suunnitellusta varastoinnista, jos ei ole suunniteltu varastointia tarpeeksi tarkkaan, se näyttää hyvin epäjärjestelmälliseltä. Materiaalien varastointi on suunniteltava ennakoivasti. Materiaalit tulisi pyrkiä varastoimaan niin, että ne ovat helposti otettavissa kutakin työvaihetta tehtäessä. Tarpeeksi lähellä ja suojattu siten, että suojauksia ei tarvitse purkaa kokonaan. Materiaalien laatua on pidettävä koko varastoinnin ajan hyvänä, tämä varmistetaan laittamalla varastoitavien materiaalien alle kuormalavat sekä päälle riittävän kokoinen suojapeite. Varastointialueella täytyy olla riittävästi tilaa, jotta helppoon varastointiin päädyttäisiin. Varastointialueita voi olla useita, kunhan koko työmaa ei näytä siltä, että varastointia ei ole suunniteltu. Päivitettyssä aluesuunnitelmassa täytyy olla selkeästi merkatut varastointipaikat, nämä täytyy olla kaikilla työmaalla työskentelevillä tiedossa.

Työmaanosturilla helpotetaan varastointia. Työmaanosturi on yleensä apuna kuorman purkua tehdessä, nosturilla saadaan tavarat juuri sinne, minne halutaan. Nosturilla voidaan tehdä pystysiiroja, rakennuksen kerroksissa tehdään vaakasiirrot yleensä pumppukärreillä. Asuntoihin ei kannata varastoida liikaa tavaraa, vaan on hyvä jakaa materiaalit tasaisesti joka puolelle kerrosta. Näin edistetään työvaihetta, kun ei tarvitse tehdä materiaalien lempausta.

3.2.7 Logistiikka

Rakentaessa ruutukaava-alueella, rakennustyömaanlogistiikka on suunniteltava tarkasti. Purkupaikat on suunniteltava niin, että niissä on riittävästi tilaa purkaa kuorma. Niihin on mahdollista kuorma-

auton sekä työntekijän purkamaan kuorma. Keskustassa kohteen ympärillä on todella vilkkaita katuja, niissä on liikennevalot ja liikennevaloissa yleensä pitkäksi jonoksi autoja peräkkäin. Vilkkaan kadun yhteydessä on otettava huomioon turvallisuus ja kuormanpurkuun liittyvät seikat. Aikataulujen sopiminen tavarantoimittajien kanssa tulee hoitaa loppuun asti niin, että väärinymmärryksiltä vältytään. Hankalaa tästä tekee sen, että kuljettaja ei ota tilausta vastaan vaan myyntihenkilö. Puhelu voi mennä liian nopeasti ohitse ja voi jäädä epäselvyyksiä tilauksen osalta. On muistettava varmistaa puhelimesta, että onko kaikki tilaukseen liittyvät asiat myyjällä tiedossa, näin vältytään pahimmilta väärinymmärryksiltä.

Työmaan perehdytyksessä mainitaan katujen vilkkaudesta ja siitä, kuinka toimia vilkkaalla kadulla liikkussa. Muiden turvallisuus taataan liikenteenohjauksella kuorma-auton tullessa purkupaikalle. Työntekijät työmaalla ottavat vastaan kuorman ja työnjohtaja kuittaa toimituksen, materiaalit sijoitetaan varastointialueelle sekä suojataan laadun varmistamiseksi. Kaikkea logistiikkaan liittyvää käsitellään ja suunnitellaan logistiikkasuunnitelmassa, tämä tehdään jokaiselle työmaalle. Logistiikkasuunnitelma laaditaan työmaalle sekä lisäksi riskeiksi tunnistetuille työvaiheille varmistamaan turvallisuuden ja logistiikkaan liittyvät seikat tarkemmiksi ja suunnitelmallisemmiksi.

3.2.8 Mainokset ja opasteet

Rakennusliikkeet markkinoivat yritystään työmaalla nähtävillä erilaisilla mainoksilla. Mainostamisella pyritään saamaan ihmiset kiinnostumaan rakennettavasta kohteesta. Käytetyin tapa mainostaa on kiinnittää työmaan verkkoaitoihin rakennusliikkeen logo ja slogan lakanat. Tällä mainostamisen tavalla pyritään myös monesti estämään suora näkyvyys työmaan sisälle ja kiinnitettäisiin huomiota vain yritykseen kuka kohdetta rakentaa. Keskustassa rakentaessa autoteiden viereiset verkkoaidat korvataan yleensä betoniporsasaidoilla varsinkin talvisin, muiden turvallisuuden takaamiseksi.

Työmaa opasteet tulee sijoittaa "oikealle" paikalle, niin että opasteet varoittavat aiheesta ja niistä on hyötyä. Pakolliset tieliikennemerkkit sijoitetaan työmaan yhteyteen varoittamaan työmaasta sekä sujuvoittamaan työmaan ohikulkevaa liikennettä. Työmaataulu sijoitetaan rakennettavan kohteen välitörmään läheisyyteen kertomaan tontilla tapahtuvista muutoksista heti työmaan alussa. Työmaataulu tulisi enemmän näkyviin ja sille saataisiin enemmän painoarvoa ja näkyvyyttä, jos työmaataulu teetetäisiin sähköisessä muodossa ja esitettäisiin sähköisessä led-näytössä.

Mainostaminen markkinoinnin tukena tulee tehdä järkevästi ja suunnitellusti. Työmaan- ja myynnin henkilöt suunnittelevat yhdessä, miten kohdetta tullaan mainostamaan työmaan aikana. Näin on yhteinen ja selvä visio siitä, miten kohteen mainostamista pidetään yllä. Rakennettavaa kohdetta halutaan mainostaa ja molemmilla on sama tavoite, saada asunnot myydyiksi. Mainostaminen kohdennetaan ensisijaisesti asunnonostosta kiinnostuneille, samalla pyritään tekemään myös ei-kiinnostuneet asunnoista kiinnostuneiksi. Mainokset sijoitetaan helposti havaittaviksi. Mainokset tulee suunnitella ja tehdä sellaisiksi, että ne erottuvat muusta ympäristöstä helposti.

3.3 Kohteen markkinointi

Kohteen markkinointi täytyy olla jatkuvaa, kohteiden valmistumisen jälkeenkin, jos asuntoja on vielä myymättä. Tässä kohtaa nousee esiin ennakkomarkkinointi, ennakkomarkkinoinnissa selvitetään ostajien kiinnostuneisuus rakennettavasta kohteesta. Ennakkomarkkinointi on rakentamisen aloittamisen kannalta suuressa roolissa ja tämän vaiheen tehdessä kunnolla, saadaan asunnot kaupaksi ja päästään aloittamaan rakentaminen. Ennen rakentamisen aloittamista ennakkomarkkinoinnissa myydyistä asunnoista täytyy olla myytynä noin 30-40 %. Ennakkomarkkinoinnin mainoksia nähdään yrityksen nettisivuilla, asuntojen myyntilehdissä sekä sosiaalisessa mediassa. Peab mainostaa näissä kanavissa rakennettavia taloja rakentajien kasvoilla, rakentajat ovat itse kuvissa ja kertovat minkälaisen asunnon he ostajille rakentavat.

Kohteen markkinointi alkaa ennakkomarkkinoinnilla monta kuukautta ennen rakentamisen aloittamista ja jatkuu rakentamisen yli. Asuntomyyjät markkinoivat kohteita jatkuvasti eri kanavissa, Kuopiossa media myy asuntomyyjille mainospaikkoja mm. lehtiin, nettiin, radioon, tv:hen ja led-valotauluihin, nämä ovat sellaisia ennakkomarkkinointikanavia, joissa ihmiset tavoitetaan parhaiten. Markkinointia tehdään työmaan osaltakin jatkuvasti, työmaan aitoihin kiinnitetyt esitteet mainostavat kohdetta sekä työmaa pidetään yleisilmeeltään hyvännäköisenä. Hyvännäköinen työmaa on yleensä myynniltään kiinnostavampi kuin sekavalta ja sotkuiselta näyttävä työmaa. Kohteiden sijoittelulla on väliä, miten kannattaa kohdetta markkinoida, jos rakennetaan vähän kauempana missä ihmiset eivät näe kohdetta päivittäin, kohde ei myy itse itseään. Silloin täytyy tehdä enemmän ja erilaista työtä markkinoinnin eteen. Kaupungin keskustassa rakentaminen saa enemmän kiinnostuneita potentiaalisia asunnon ostajia ympärilleen, siellä liikkuu enemmän ihmisiä. Keskustassa rakentaminen kannattaa markkinoinnin kannalta hyödyntää pitämällä hyvästä yleisilmeestä huolta.

3.3.1 Asuntoesittelyt

Opinnäytetyö käsitti kaksi haastattelua Peab Koti asuntomyyjän kanssa eri päivinä, joissa ei varsinaisesti ollut kysymyksiä mitä esittää. Haastatteluiden aikana keskusteltiin yleisesti yleisilmeestä ja siitä, kuinka työmaalla voidaan vaikuttaa asuntojen myyntiin. Sain keskusteluista poimittua tärkeitä asioita asuntoesittelyistä ja markkinoinnista yleisesti. Tässä luvussa kerrotaan asuntomyyjän ajatuksia ja mietteitä hyvästä työmaan yleisilmeestä, kun asuntoja markkinoidaan asuntoesittelyissä ja työmaa on asuntoesittelyjä varten hyvin suunniteltu.

Talvinen (2019-07-28) kertoi ensimmäisessä haastattelussa, että rakennettavan kohteen ennakkomarkkinointi aloitetaan noin vuotta ennen rakentamisen aloitusta, tämä vuosi pitää sisällään tarpeiden selvittämisen, suunnittelun ja lupa-asiat. Eri mainoksien grafiikat vievät ison osan markkinointi budjetista, tätä voisi kilpailuttaa useammin, sillä myynti- ja tekniikka myynnin edistämiseksi kehittyvät jatkuvasti. Tällä hetkellä työmaalla käytetyt mainokset ovat olleet hyviä, sillä asuntomyyjälle on tullut soittoja myytävistä asunnoista pelkkien työmaalla olevien mainoksien vuoksi.

Asuntomyyjät pitävät asuntoesittelyjä monessa eri rakennusvaiheessa. Toisessa haastattelussa Talvinen (2019-08-14) kertoi, että asunonäyttöjen ajankohta on kuitenkin aina mietittävä tarkkaan. Työmaalla ei yleensä pidetä asuntoesittelyjä maanrakennus- ja perustusvaiheissa. Tällöin pidetään asuntoesittelyt myyjän toimistolla näyttämällä asunnoista havainnekuvia. Runkovaiheessa asuntoesittelyt ovat jo aiheellisia, sillä silloin on jotain konkreettista näytettävää asunnoista kiinnostuneille. Parhain ajankohta ensimmäiselle asunonäytölle on silloin, kun väliseinät ovat pystyssä. Monesti asunonäyttö on kuitenkin työmaa aitojen takana konkretisoitavassa asunnon ostajille millä korkeudella asunto sijaitsee. Asuntoesittelyt ovat yleensä sunnuntaisin, silloin ihmiset kerkeävät rauhassa katsomaan asuntoja. Jos asuntoesittelyt pidetään kuitenkin arkena, se voisi olla työntekijöiden lounastauon aikana tai työpäivän jälkeen. Yleisilmeeltään työmaan on oltava edustuskuntoinen, varsinkin silloin kun asunonäyttöjä järjestetään.

4 PEAB OY TÄLLÄ HETKELLÄ

4.1 Brändi ja visuaalisuus

Sen kyllä huomaa, kun on kunnan koti. Kunnolla rakentaminen muuttui Peabin brändiksi vuonna 2016, kun Peab halusi tulla enemmän tunnetuksi valtakunnallisella tasolla. Peab yhdessä Briiffin kanssa brändäsivät uuden mainonta konseptin, jossa Peabille keskeiset arvot korostuivat – luotettavuus ja käytännölläisyys. (Briiffi.com) Visuaaliseen viestintään ja varsinkin parempaan ja näyttävämpään visuaaliseen viestintään ollaan koko ajan menossa. Yritykset haluavat viestiä erilaisilla kuvilla omaa tarinaa sekä pysyä trendissä mukana olemalla hyvä visuaalinen viestijä. Viestintää tutkittiin 2017 Euroopan viestinnänmonitorilla (European Communications Monitor), Elina Melginin (2017-07-03) kirjoittamassa tekstissä kerrotaan, että visuaalinen viestintä on merkityksellisessä kasvussa. Tutkimukseen osallistui 50 maata ja vastauksia oli n. 3400, tutkimuksen vastuuhenkilöt ovat tunnettuja akateemikkoja.

Visuaalinen identiteetti on perusviestien tai tarinan kumppani, joka voi ratkaisevalla tavalla auttaa erottumaan ja muistumaan mieleen. (JUHOLIN, 2013, s. 111) Jokaiselle yritykselle on muodostunut tai ajansaatossa muodostuu visuaalinen identiteetti, jota käytetään kaikessa missä se on näkyvillä. Visuaalinen identiteetti yhdistää viestintä- ja markkinointiaineistot ja muodostaa yhdenmukaista kuvaa organisaatiosta. (JUHOLIN, 2013, s. 111) Yrityksen visuaalinen ilme on iso osa rakennustyömaan yleisilmettä, visuaalisen ilmeen ratkaisut kertovat kaikille minkälainen yritys on kyseessä. Peabille on rakentunut 60 vuoden aikana oma visuaalinen ilme ja identiteetti. Visuaalisuuden tulisi vahvistaa niitä arvoja ja arvostuksia, jotka ovat tärkeitä organisaatiolle. (JUHOLIN, 2013, s. 112) Peabin visuaaliseen ilmeeseen kuuluu vahvasti heidän lyhyt nimensä, joka on nähtävissä kaukaa. Peabin logossa on selkeät päävärit oranssi ja vihreä sekä logon taustana valkea. Visuaalisessa viestinnässä on oltava tavoitteet, halutaan antaa positiivinen kuva, kilpailijoista erottuva sekä persoonallinen. Peabin uusi brändi kertoo omanlaisuudesta, jossa he ovat kunnan rakentajia ja tekevät kerralla kaiken kuntoon, heillä on ylpeys omasta osaamisesta ja tekemisestä.

4.2 Kunnolla rakentaminen

Kunnolla rakentaminen on vastuun kantamista. Peab visiona on olla yksi parhaista rakennusliikkeistä Suomessa. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii koko henkilöstöltä henkilökohtaista keskittymistä ja asennoitumista olla yksi parhaista. Visiot jakautuvat kolmeen osaan, että tavoitteet toteutuvat. Kosteudenhallintaan, ammattiympöyteen ja kerralla kuntoon menetelmään. Suomen olosuhteet ovat sellaiset, että ihmisiä puhututtaa terveissä taloissa asuminen ja terveiden talojen rakentaminen. Kosteudenhallinta on Peabille sydämenasia. Kosteudenhallinta otetaan jo suunnittelun varhaisessa vaiheessa huomioon. Materiaalien suojaukset ja riittävät kuivumisajat mietitään tarkkaan työjärjestystä ja työmaan aikataulua laatiessa. Ilman ammattiympöyden asennetta kosteudenhallinta hankaloituu sekä johtaa mahdollisesti epäterveellisiin rakennuksiin. Kosteusvaurioiden syntyä pyritään estämään Kuivaketju10-toimintamallin avulla, mikä on otettu osittain käyttöön 2019 alkaneissa omantuotannon kohteissa ja otetaan käyttöön kaikissa omissa kohteissa 2020. Ammattiympöyttä saadaan jatkuvalla henkilöstön kehittämisellä, rakentaminen kehittyy koko ajan ja jälkeen ei voi jäädä. (Peab.fi)

4.3 Peab ohjeet työmaan visuaalisuus

Peab-konsernin käyttämät yleisohjeet ohjaavat yrityksen rakennustyömaat samanlaisuuteen, jokaisen Peab kohteen ulkoasu tulisi rakennusvaiheessa näyttää samalta. Rakennustyömaalla käytetään yleensä kylttejä varoittamaan ihmisiä itse rakennustyömaasta ja siihen liittyvästä rakennustyömaan liikenteestä. Rakennustyömaata ympäröi myös verkkoaita joka estää ulkopuolisten pääsyn rakennustyömaalle. Ruutukaava-alueella rakennettaessa verkkoaidan on ehdottomasti oltava ehyt työmaa-aitaus. Se tarkoittaa sitä, että verkkoaitauksessa ei saa olla rakoja. Varoituskylttejä on monenlaisia, kylteillä huomautetaan sekä varoitetaan työmaan läheltä ajavia autoja ja ohikulkevia ihmisiä. Rakennustyömaan varoituskyltit täytyy olla asianmukaisessa kunnossa, suorassa sekä helposti havaittavissa, jotta työmaan ohi kulkevat siviilit huomaavat varoituskyltit.

Peab on koonnut itselleen käyttöön profiloidun ohjeen opasteisiin koskien kaikkia heidän rakennuskohteitaan. Työmaan opastekyltit ovat kennolevyä tai vahvempaa materiaalia, nämä tullaan aina sijoittamaan työmaan sisäänkäynnin läheisyyteen verkkoaitoihin. Tonttitaulu pystytetään tontille suunnittelun alkaessa, kohteen ennakkomarkkinoinnin alkaessa vaihdetaan tonttitaulun teksti työmaatauluksi. Työmaataulussa kerrotaan kohteen rakentaja, As Oy nimi, huoneistojen koot, suunnittelijat ja aliurakoitsijat, asuntomyyjien nimet ja numerot, rakentamisen aikataulu kuukausi/vuosi sekä As Oyn omistaja. Peab on ottanut 2016 käyttöön heidän lanseeraamat työturvallisuustaulut, näitä käytetään rakennustyömaan välittömässä läheisyydessä sekä sosiaalituloissa. Työturvallisuustaulut on hyvä teetättää kennolevyistä, ne on helppoja kiinnittää ja siirtää. Työmaan aitakangas kiinnitetään asianmukaisesti kiinnitettyyn verkkoaitaan. Aitakankaita asennetaan vähintään 2 kpl / työmaa. Kankaiden tulee olla kulkuteiden varsilla ja sisäänkäynnin läheisyydessä. Aitakankaan yhteydessä ei saa käyttää muiden yritysten mainoskankaita. Rakennustyömaan opasteet ja kyltit ovat eritarkoitukseen eri kokoisia ja mallisia. Työmaakoppien kyltit ovat erikokoisia, joten näissä huomioitava näkyvyysaste, kauempaa tullessa käytetään isompaa. Työmaiden lähellä on aina käytettävä opastuskylttejä, joissa on Peab-logo ja nuoli. Työmaiden lisäksi opastuskylttejä käytetään opasteina työmaatoimistoihin, työmaakoppeihin ja käymälöihin sekä materiaalitoimittajia tai vastaavia varten. Tienviitat joissa kohteen rakennustyönumero, sijoitetaan tienhaaraan tai jos muita rakennuskohteita lähellä, niin oman aitauksen läheisyyteen. (Peab Oy).

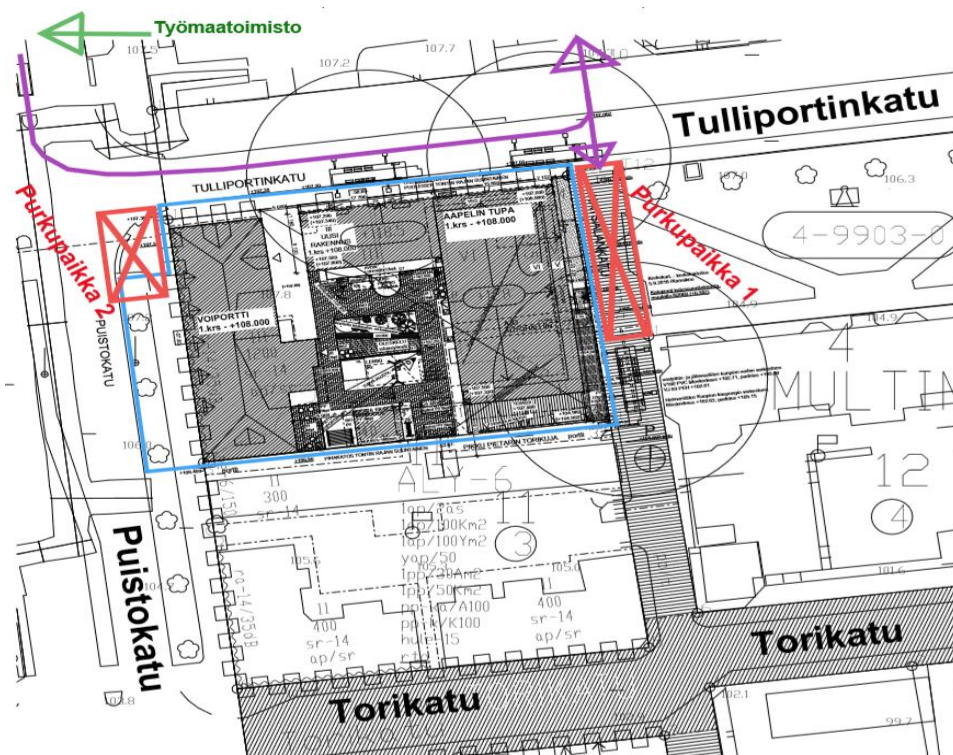
4.4 As Oy Apelin Tuvan ratkaisut ja menetelmät yleisilmeen luontiin ja ylläpitoon

Asunko-osakeyhtiö Apelin Tupa rakentuu Kuopion kaupungin keskustaan. Kaupungin keskustassa rakentaminen tuo erinäisiä haasteita työmaan päivittäiseen arkeen. Ruutukaava-alueella rakennettaessa huomioitiin työmaan toimintaan liittyvät toiminnot eri tavalla, kuten varastointiin ja logistiikkaan liittyvät ratkaisut. Samalla tontilla on Apelin Tuvan kanssa samaan aikaan valmistuva saneerauskohte asunko-osakeyhtiö Voioportti, jonka vuoksi työmaalla tehtiin vielä enemmän erikoisjärjestelyjä. Apelin Tuvan ja Voioportin tontin koko oli 2183 brm² ja rakennuksien koko oli 1124 brm², varastointitilaa jää jäljelle 1059 brm², tontti oli tästä syystä todella ahdas. Voioportin takana oli Puistokadun puoleinen jalkakäytävä vallattuna, tämä toimi molempien kohteiden yhtenä varastointi alueena, sekä

jätelavojen sijoituspaikkana. Kohteen edetessä työmaalle rakennettiin lisää varastointitilaa, autohalli ja sen päälle pihakansi.

Rakennettaessa ruutukaava-alueella on otettava huomioon, siellä liikkuu päivittäin liikennevaloissa valtavat ihmismassat sekä tämän kohteen läheisyydessä on todella vilkas auto- ja bussiliikenne. Kuopiossa Tulliportinkatu on linja-autoliikenteen pääväylä keskustaan meneville ja keskustasta tuleville linja-autoille, näitä kulkee ohitse kymmeniä tunneittain. Työmaan perehdytyksessä oli suuri painoarvo työmaan ohitse kulkevalle liikenteelle ja ihmisvirralle, että kaikki rakennustyömaalla huomioisivat kadun vilkkauden. Tulliportinkadun ylittäminen oli tässä kohteessa riskitekijä, sillä työmaan sosiaalililat sijaitsivat risteyksen toisella puolella ja siksi kadun ylityksiä on päivittäin paljon. Tätä riskitekijää ei voida poistaa, joten siitä täytyy koko ajan muistuttaa ja mainita kaikkien turvallisuuden takaamiseksi. Kadun vilkkauden takia tämän kohteen logistiikka on suunniteltu todella tarkasti.

Harjoittelujakson aikana laadin työmaalle materiaalien toimitusohjeet logistiikan suunnittelun tueksi. Toimitusohjeet koostuivat 2 sivusta, pääsivulla on yleinen ohjeistus ja kääntöpuolella 2 karttaa ohjeistamassa materiaalien toimitajat perille. Toimitusohjeet menevät materiaalien tilauksien yhteydessä materiaalien toimitajille. Pääsivulla ohjeen alussa on isolla työmaan tiedot, seuraavaksi maininta vilkkaasta muusta liikenteestä sekä kehoitetaan ottamaan yhteyttä työnjohtajaan tuntia ennen työmaalle saapumista. Ohjeistetaan lukemaan ohjeen toinen puoli, kääntöpuolella on kartat opastamassa materiaalien toimitajaa perille (kuva 7). Pääsivun lopuksi on kerrottu kadun nimillä ja suunnalla, minne suuntaan tulee kääntyä seuraavaksi, tätä on helpottamassa kääntöpuolella oleva kartta.

Kuva 7. Tavarantoimittajille havainnollistava ohjeistus työmaalle tullessa (Juvonen 2019).

Peab omaan ohjeistukseen kuuluu pitää heidän räätälöityjä turvallisuustauluja sosiaalitulojen keskeisillä paikoilla kuten ovissa ja kahvihuoneessa, missä työntekijät näkevät nämä päivittäin. Peab käyttää räätälöityjä opasteita varoittamaan siviilejä työmaa-alueesta sekä työmaalla pidettävistä suojarusteista. Peab Aapelin Tuvan työmaan verkkoaidat ovat täynnä heidän brändinsä mukaisia, oranssia ja vihreää sekä rakennettavan kohteen ennakkomarkkinointi materiaalien esittelykuvista otettuja asuntokuvia. Kiinnitimme Voiportin seinään ison mainoslakanan markkinoimaan tontille rakennettavia asuntoja (kuva 8). Aapelin Tuvan mainoslakanaa tullaan käyttämään kerrostalorungon edetessä ulkoseinässä.

Kuva 8. Aapelin Tuvan mainoslakanat tukemassa markkinointia (Juvonen 2019).

Peab-konsernin sisäiseen viestintään kuuluu 2 viikon välein julkaistava PeabMail, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita ja uutisia. PeabMail tulostetaan sosiaalituloihin nähtäville, jotta työntekijätkin näkevät mitä yrityksen sisällä tapahtuu. Samaan tapaan tulostetaan myös viikoittain mitattavan TR-mittauksen tulokset. Työmaan työturvallisuustaso pysyy hyvänä keskustakohteissa, kun työmaasta pidetään enemmän huolta. Aapelin Tuvan työmaalla TR-mittaus taso oli kesän aikana keskiarvoltaan 94,84 %. Kohteen tavoitteeksi on asetettu viikoittaiseksi TR-mittauksen tulokseksi yli 93,0 %.

Rakennettavasta kohteesta asunnon ostaneille Peab lähettää kuukausittain asukastiedotteen. Asukastiedotteessa Peab työjohto kertoo, kuinka työmaa on kuukaudessa edistynyt ja mitä tullaan seuraavaksi tekemään, näin saadaan myös kohteeseen muuttavat asukkaat tietoisiksi mitä työmaalla tapahtuu ja miltä heidän tuleva kotinsa näyttää.

Aapelin Tupaan rakentuu varhaisessa vaiheessa ennen muiden asuntojen valmistumista malliasunto, jota käytetään asuntoesittelyihin. Malliasunto sijaitsee talon kaakkoiskulmauksessa Tulliportinkadun ja Hatsalankadun kulmassa. Siihen on helposti rakennettavissa portaat ulkokautta malliasuntoon, jotta asuntomyyjä voi arkipäivän aikana pitää asuntoesittelyjä kohteesta kiinnostuneille. Malliasunto rakentuu väestönsuojan päälle, välipohjan kuivuminen varmistetaan lecasorapavuilla ja tuuletusputkistolla.

5 YLEISILMEEN OHJEISTUSKORTIN RAKENTUMINEN

Peab visiona on olla yksi Suomen parhaista rakentajista. Yrityksen visiona on panostaa kosteudenhallintaan, tehdä asiat kerralla kuntoon, ammattitaidolla. Lähdin noudattamaan tätä visiota, kun aloin miettimään mitä konkreettisia ja helpottavia ohjeita ohjeistuskortti sisältää. Ohjeistuskortin sisältö koostuu työmaan yleisilmeeseen vaikuttavista tekijöistä, joita tehdään kunnolla rakentamisen puolesta. Suunnittelussa ja tekemisessä on kuitenkin muistettava asioiden loogisuus ja järkevä tekeminen. Ohjeistuskortilla hyvää yleisilmettä ei voida kokonaan tehdä vaan se tuo helpottavia ohjeita sen suunnitteluun. Asioiden soveltaminen on välillä parempi tapa tehdä, kuin mitä ohjeissa tai suunnitelmissa on sanottu.

Yleisilmeen ylläpitämiseen laaditaan helppokäyttöinen ohjeistuskortti millä ohjeistetaan yleisilmeeseen vaikuttavien tekijöiden hallinta. Ohjeistuskortin tarkoituksena on selkeyttää sitä, mitä kannattaa ottaa huomioon eri rakennusvaiheissa sekä sitä mihinkä työnjohtajat työpanoksellaan voivat työmaalla vaikuttaa. Ohjeistuskortti sisältää kaksi sivua, pääsivulla on kerrottuna työmaan eri rakennusvaiheisiin liittyvät huomiot sekä yleisilmeen luontiin ja ylläpitoon tarvittavat menetelmät. Kääntösivulla on yleisiä huomioitavia asioita liittyen rakennustyömaan toimivuuteen ja sujuvuuteen, tämäkin on kerrottu menetelmien avulla. Koko rakennustyömaan toiminnan toimivuus pohjautuu hyvään pohjatyöhön eli suunnitteluun. Hyvän suunnittelun tuotoksena on toimiva ja sujuvan näköinen rakennustyömaa. Ohjeistuskortti toimii apuna työmaan yleisilmeen suunnittelussa ja myös apuna niille, joilla ei ole visuaalista silmää nähdä onko jokin asia työmaalla väärin tai ei tunnista työmaalla sen hetkistä viestimisen tarvetta. Ohjeistuskortti on helppolukuinen ja selkeä. Ohjeistuskortti on jatkokehitettävissä ja on helppo ottaa käyttöön jokaisella työmaalla.

6 TULOKSET

Opinnäytetyön tuotoksena laadittiin helppokäyttöinen ohjeistuskortti rakennustyömaan yleisilmeen luomiseen ja ylläpitämiseen. Ohjeistuskortti tulee ainakin aluksi Kuopion yksikön rakennustyömaiden käyttöön. Varsinaisia haastatteluja aineen keruuseen ei opinnäytetyön aikana pidetty, ne olivat enemmänkin keskustelutilaisuuksia Peab henkilöstön kanssa, joissa pohdittiin yhdessä rakennustyömaiden yleisilmettä. Ohjeistuskortin sisällöstä keskusteltiin yleisesti Peabin toiveiden mukaisesti. Ohjeistuskortin tiedot pohjattiin rakennustyömaalla tehtyihin havaintoihin ja suomalaisiin kirjallisuuslähteisiin.

Työmaan hyvä yleisilme on hyvän suunnittelun tulos, ohjeistuskortilla sitä ei voida kokonaan tehdä vaan ohjeistuskortilla helpotetaan työmaan yleisilmeen suunnittelua sekä tuodaan ajatuksia liittyen työmaan vaikuttaviin ja muuttuviin tekijöihin. Ohjeistuskortti on sähköinen, joka voidaan tulostaa työmaatoimiston seinälle. Ohjeistuskortti on jatkokehitettävissä. Aion käyttää ohjeistuskorttia apuna ohjaamassa ja muistuttamassa itseäni työmaan yleisilmettä luodessa ja ylläpitäessä. Työmaan yleisilmeen ohjeistuskortin voisi muuttaa työmaan yleisilmeen mittariksi, työmaan yleisilmettä mitattaisiin samalla tavalla kuin TR-mittaus. TR-mittauksella mitataan työmaan työturvallisuustasoa. Ohjeistuskorttiin voisi lisätä kustannukset mitä hyvännäköisen työmaan yleisilmeen luominen ja sen ylläpitäminen maksavat.

Yleinen piittaamattomuus on työmaalla yleistä, keskitytään pelkästään työvaiheeseen ja sen eteneemiseen. Jos työvaihe vaatii siivoamista, jotta päästään jatkamaan työvaihetta, silloin on siivottava. Ajattelutapa ”me ollaan vaan töissä täällä”, on meille työnjohtajille haasteellista. Näimpä työnjohtajien täytyy motivoida työntekijöitä entistä enemmän välittämään työmaan työturvallisuudesta sekä yleisilmeestä. Järjestelmällinen työntekijä jättää aikaa työpisteensä siivoamiseen, jotta seuraavana päivänä pääsee aloittamaan puhtaalta pöydältä. Harmillista myös on, että urakkahommassa ei kerkeä siivoamaan, tuntihommilla rakennettava kohde näyttää yleensä siistimmältä.

Toiminnallista opinnäytetyötä tehdessäni löysin muutamia kehitysehdotuksia, jotka vaikuttavat työmaan yleisilmeeseen sekä laatimaani ohjeistuskorttiin. Edellisen kohteen luovutuksen jälkeen vastaavatyönjohtajan olisi hyvä päästä kuukauden verran suunnittelemaan työmaan toimintaan vaikuttavia tekijöitä. Hyvä suunnittelu vaatii aikaa ja aina ei ole päässyt suunnittelemaan työmaata tarpeeksi ajoissa, suunnitteleamattomuus näkyy työmaan yleisilmeessä. Töiden aikataulutaminen, aikataulun täytyy olla vähintään kaksi viikkoa edellä sen hetkisestä tilanteesta, tämä on riittävä aika tehdä muutoksia mm. logistiikkaan ja työvaiheisiin, jotka näkyvät yleisilmeessä. Työmaan toiminnot täytyy olla suunniteltu huolellisesti aluesuunnittelun avulla sekä kaikki muutokset tulee olla merkittynä aluesuunnitelmaan ajallaan. Tekniikan kehittyessä työmaan aluesuunnitelmien tai työmaataulun näyttäminen voisi tapahtua mainostauluna mikä olisi led-näyttö, tämä olisi hyvä ratkaisu lisätä markkinointia varsinkin pimeinä vuoden aikoina. Viikkopalavereissa voisi palkita parhaiten siisteydestä ja työturvallisuudesta välittävän työntekijän. Palkitsemisen perusteita seurattaisiin viikoittain tehtävillä tarkastuksilla ja yleisellä seuraamisella.

7 POHDINTA

Toiminnallisen työn tarkoituksena oli laatia Peab Oy:n Kuopion yksikköön työmaan yleisilmeen ohjeistuskortti. Ohjeistuskortti on tehty helpottamaan työmaan yleisilmeen luontia ja ylläpitämistä. Opinnäytetyössä työmaan yleisilmeen käsitettä tarkasteltiin riskien ja aluesuunnittelun avulla sekä miten työmaan viestinnän toimivuus helpottaa työmaan toimintaa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli perehtyä rakennustyömaan yleisilmeeseen riskien arvionnilla ja aluesuunnittelun vaikuttavia tekijöitä hyödyntäen sekä tarkastella työmaalla tapahtuvan ulkoisen- ja sisäisen viestinnän toimivuutta. Opinnäytetyössä käsiteltiin myös, miten työmaalla tapahtuva markkinointi ja varsinkin mainostaminen tukee työmaan visuaalisuutta. Toisena tavoitteena oli myös löytää parannusehdotuksia yleisilmeeseen vaikuttavista tekijöistä sekä ylläpitoon liittyvistä ratkaisuista.

Haastavinta opinnäytetyössä oli aiheen rajaaminen, sillä työmaan yleisilme koostuu isoista kokonaisuuksista, pohdin näistä vaikuttavimmat asiat. Työmaan yleisilmeestä voi käytännössä kirjoittaa mitä tahansa, se liittyy aiheeseen jotakin kautta kuitenkin. Peab toiveena oli projektin alussa opinnäytetyön aiheeksi työmaan mainostaminen ja markkinointi, enemmän työstä keskustellessamme tuli kuitenkin puheeksi työmaan ulkoasu ja miten työmaan ulkoasusta pidetään huolta. Niimpä opinnäytetyön aiheeksi valikoitui ohjeistuskortin laatiminen työmaan yleisilmeen luontiin ja ylläpitoon. Yleisilmeestä itsessään ei juuri missään ollut teorian tietoa, joten pohjustin työmaan yleisilmeen käsitteen riskien arviointiin sekä hyvään aluesuunnitteluun.

Mielestäni kaikilla rakennustyömaalla työskentelevillä on työvaiheen hahmottamiskykyä, he näkevät työvaiheen välivaiheet ennen aloittamista sekä valmiina. Kaikilla ei kuitenkaan ole visuaalista silmää, jota hyödyntämällä työmaalle luodaan hyvä yleisilme. Yleisilme täytyy olla loppuun asti suunniteltu ja siihen vaikuttavat asiat on huomioitu etukäteen, jotta työnjohtaja kykenee työmaan edetessä helposti ohjaamaan työntekijöitä luomaan hyvä yleisilme työmaalle. Jokainen työnjohtaja luo yrityskuvaa muille ihmisille rakennettavilla kohteillaan sekä sen rakennettavan kohteen työmaan yleisilmeellä.

Tulen itse toimimaan jatkossa työnjohtajana rakennustyömaalla, joten sain opinnäytetyöstä paljon uutta ajateltavaa rakentamisen suunnitteluvaiheeseen. Jatkossa työnjohtajana tuon opinnäytetyössä pohtimiani asioita työmaalla enemmän ilmi ja näin parannan oman työmaani yleisilmettä.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- Briiffi.com [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-09-05] Saatavissa: <https://www.briiffi.com/tyot/peab-brandistrategia/>
- HALKOLA, Hannu, KUTVONEN, Mikko 2016-06-10. [verkkajulkaisu]. [viitattu 2019-10-30]. Siisti ja sujuva työmaa -katutyömaahankkeiden palvelumuotoilu. Saatavissa: <https://kuntateknikka.fi/wp-content/uploads/sites/2/2015/12/Katuty%C3%B6maahankkeiden-palvelumuotoilu-Hannu-Halkola-Helsinki.pdf>
- JUHOLIN, Elisa 2013. Communicare! Kasva viestinnän ammattilaiseksi. Helsinki: MIF Management Institute of Finland.
- KÄHKÖNEN, Kalle. [verkkajulkaisu]. [viitattu 2019-29-11]. Systemaattinen rakennustyömaan riskien ja mahdollisuuksien hallinta. Saatavissa: <https://www.rakennustieto.fi/Downloads/RK/RK090201.pdf>
- Laaturakentaminen.fi [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-11-14] Saatavissa: <http://laaturakentaminen.fi/index.php/blogi/317-ulkopuolisille-tiedottaminen>
- Laaturakentaminen.fi [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-10-20] Saatavissa: <http://laaturakentaminen.fi/index.php/blogi/322-aluesuunnitelma>
- LAHTINEN, Raija. 2007. RATU 1217-S Rakennustuotannon työturvallisuusriskien arviointi. [kuva]. Riskienhallinnan tyypilliset osat standardin SFS-IEC 60300-3-9 mukaan. Rakennustietosäätiö RTS.
- LEINO, Antti, PINOMÄKI, Timo 2019. [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-09-24]. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, Rakennusalojen työalatoimikunta. Saatavissa: https://ttk.fi/files/6729/Rakennus-tyomaan_aluesuunnittelu_201901.pdf
- LOIRI, Pekka, JUHOLIN, Elisa 1998. HUOM! Visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä.
- MAANKÄYTTÖ- JA RAKENNUSLAKI. L 1999/133 § [verkkoaineisto]. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132#L19P133>
- Mainonnan tunnistettavuus. 2018-08-22 [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-11-03]. Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Saatavissa: <https://www.kkv.fi/Tietoa-ja-ohjeita/markkinointi-ja-menettely-asiakassuhteessa/mainonnan-tunnistettavuus/>
- MELGIN, Elina 2017-07-03 [verkkajulkaisu]. [viitattu 2019-09-19] Saatavissa: <https://viestijat.fi/viestinnan-ykkostrendi-vuonna-2017-visuaalisuus/#a0bdd688>
- Peab.fi [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-09-06] Saatavissa: <https://peab.fi/peab/>
- PEAB OY. Omaperusteisen asuntotuotannon graafinen ohjeistus. Dokumentti yrityksen hallussa.
- RAKENNUSTYÖN TYÖTURVALLISUUSRISKIEN ARVIOINTI. RATU 1217-S. 2007. [verkkoaineisto]. Helsinki: Rakennustieto [viitattu 2019-10-14]. Saatavissa: <https://www.rakennustieto.fi/kortistot/rane/attachments/5fWAYBtNT/5p1pRd3Gh/Files/CurrentFile/Ratu1217.pdf>
- RAKENNUSTYÖMAAN ALUESUUNNITTELU. RATU C2-0299. 2007. [verkkoaineisto]. Helsinki: Rakennustieto [viitattu 2019-10-18]. Saatavissa: <https://www.rakennustieto.fi/bin/get/id/5guoZSZP2%3A%2447%24R0299%2446%24pdf.0.0.5gunJ4y>
- RAKENNUSLEHTI, 2018-06-26. Asiakastutkimus: Asunnonostajat tyytyväisiä rakennusyhtiöihin – Peab ykkönen. Rakennuslehti. [viitattu 2019-09-10]. Saatavissa: <https://www.rakennuslehti.fi/2018/06/asiakastutkimus-asunnonostajat-tyytyvaisia-rakennusyhtiöihin-peab-ykkönen/>
- Slideshare.net [verkkoaineisto]. [viitattu 2013-01-23] Saatavissa: <https://www.slideshare.net/EllunKanat/kirsi-piha-sisinen-viestint-krmett-pyssyyn>
- TALVINEN, Siru 2019-07-28. Asuntomyyjä. [Haastattelu.] Kuopio: Peab Oy.
- TALVINEN, Siru 2019-08-14. Asuntomyyjä. [Haastattelu.] Kuopio: Peab Oy.

TOIMIVA TYÖMAA -hyvät käytännöt opas [verkkoaineisto]. [viitattu 2019-09-28]. Saatavissa: https://www.rakennusteollisuus.fi/globalassets/julkaisuja/toimiva_tyomaa_2014.pdf

TYÖTURVALLISUUSLAKI 2002/738, 8 § [verkkoaineisto]. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

VALTIOEUVOSTON ASETUS RAKENNUSTYÖN TURVALLISUUDESTA. 205/2009 11 § [verkkoaineisto]. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090205>

VUOKKO, Pirjo 2002. Markkinointiviestintä merkitys, vaikutus ja keinot. Helsinki: WSOY.

Åberg, Leif 2000. Viestinnän johtaminen. Helsinki: Inforviestintä Oy.

Åberg, Leif 2006. Johtamisviestintää! Esimiehen ja asiantuntijan viestintäkirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.